

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CĂLINEȘTI-OAȘ, JUDEȚUL SATU MARE

CAPITOLUL I

1. Prezentare generală. Istoric. Specificități locale.

Comuna Călinești-Oaș este situată în Depresiunea Oașului, la poalele dealului Jelejnic, la o distanță de 46 km spre nord-est de reședința județului, pe cursul râurilor Tur și Talna.

În prezent (date CNS la 01.01.2022) populația comunei numără 5127 locuitori, dintre care 2607 bărbați și 2520 femei.

Comuna include satele Călinești-Oaș, cu 2578 locuitori (în 2002), Coca cu 965 locuitori, Lechința cu 848 și Pășunea Mare cu 310 locuitori. Din cei 4701 locuitori ai comunei 98,7% s-au declarat români, 1,12% rromi, restul fiind maghiari, germani și ucraineni.

Asigurând posibilitatea de a supraveghea principala cale de acces în Depresiunea Oașului — probabil un traseu de migrare a turmelor de animale dealurile din zona Călineștiului au fost locuite intens de vânătorii și culegătorii din epoca pietrei cioplite (paleolitic). Descoperiri paleolitice sunt semnalate pe Dealul Hurca, pe Dâmbul Sfintei Marii și în zonele cunoscute cu numele de Lichiorb și Bocoghita Mare.

Locuirea zonei Călineștiului este semnalată și în epoca neolitică prin așezarea de la Dâmbul Sfintei Marii, ce a fost investigată prin săpăturile arheologice desfășurate între anii 1999 și 2001.

Așezarea datează din epoca neolitică timpurie, fiind atribuită purtătorilor culturii Criș, cultură ce se întinde pe o zonă largă din nordul Peninsulei Balcanice și partea sudică și centrală a Bazinului carpato-dunarean. Așezarea de pe Dâmbul Sfintei Marii, alături de câteva așezări din Ucraina de la vest de Carpați, reprezintă limita nordică a vastului areal de răspândire a culturii Criș.

Pentru epoca cuprului și epoca timpurie și mijlocie a bronzului nu sunt semnalate vestigii arheologice pe raza comunei Călinești, acestea fiind

descoperite abia pentru epoca târzie a bronzului (1300-1150 î.Hr.). Vestigii corespunzătoare acestei perioade au fost descoperite în primavara anului 2006 la poalele dealului Hediul Mare, pe Strada Horbarilor. Aici, cu ocazia plantării de Viță de Vie au fost descoperite fragmente dintr-un vas de mari dimensiuni. Cercetarea arheologică a zonei a dus la descoperirea a cinci vase, din care trei întregi și a două pietre de râșniță. Astfel de grupări de obiecte apar în mormintele de incinerare din epoca târzie a bronzului, însă au fost descoperite grupări de vase și râșnițe ce nu se află în legătură cu contexte funerare. Se consideră că ele reprezintă obiecte ce au fost utilizate în cadrul unor ceremonii religioase și care apoi au fost îngropate intenționat cu scopul de a nu mai fi folosite în cadrul unor acțiuni profane. Dintr-o perioadă imediat următoare vestigiilor de pe Strada Horburilor, în vremea secolelor X-IX î.Hr. pe Dealul Hurca de la Călinești-Oaș a funcționat o importantă așezare fortificată. Sistemul de fortificare, compus dintr-un val de pământ întărit cu bolovani de piatră, a fost descoperit pe trei dintre laturile așezării. Foarte probabil el a înconjurat întregul platou al dealului, pe latura de sud însă a fost afectat de eroziuni și de lucrările prin care a fost amenajat actualul lac de acumulare de pe râul Tur. Fără îndoială că valul ce înconjura așezarea avea deasupra sa o palisadă formată din trunchiuri de copaci, urmele lor fiind surprinse într-o porțiune mai bine păstrată a valului. Cercetările arheologice desfășurate în interiorul fortificației între anii 1999 și 2002 au arătat că în centrul platoului se păstrează puține urme de locuire, acestea fiind mult mai intense în zonele mai joase din apropierea marginilor dealului. Situația este întâlnită și la alte fortificații contemporane cu cea de la Călinești și s-ar putea datora atât eroziunilor, ce au dezintegrat de-a lungul timpului solul în care s-au păstrat urmele de locuire, dar în același timp se putea ca platoul să nu fie locuit ca urmare a vântului puternic și a pericolului reprezentat de fulgere ce există pe coama platoului. Urmele unor construcții incendiate au fost surprinse lângă marginea valului nordic, în apropierea porții. Răspândirea fragmentelor de pereții arși arată că aceste construcții erau ridicate în imediata vecinătate a valului de apărare, fiind foarte probabil adosate lui. Descoperirea unei vetre atestă că una dintre aceste construcții (sau o încăpere) era încălzită. Alte două construcții (locuințe?) au fost

cercetate în partea sud-estică a cetății, zonă în care au fost descoperite și gropi și amenajări anexe. Inventarul complexelor arheologice atestă că fortificația de la Călinești a aparținut civilizației din perioada timpurie a epocii fierului, cunoscută sub denumirea de cultura Gáva. Această cultură ocupă o zonă largă între Tisa și Carpați, patrundând și în Bucovina și are ca element specific așezările fortificate ce joacă rolul unor centre tribale sau cetăți de refugiu. Poziția strategică a fortificației de la Călinești și construcțiile ce atestă locuirea în așezare sugerează că fortificația de la Călinești a avut mai degrabă rolul unui centru tribal. Acest caracter al fortificației este întărit de descoperirea unor elemente ce demonstrează practicarea metalurgiei în așezare, atestate printr-un fragment de turtă de bronz și printr-un tipar pentru turnat topoare cu gaura de înmănușare verticală. Depresiunea Oasului în epoca dacică avea caracteristici de habitat asemănătoare cu valea mijlocie a Turului. Indicii pentru bunăstarea economică a zonei furnizează tezaurul de monede de argint descoperit pe valea Turului la Turulung, în vecinătatea comunei Călinești. Pe lângă imitații după emisiuni macedoniene a fost descoperită o monedă grecească foarte rară, care atestă legături comerciale cu lumea mediteraneană. În epoca romană o comunitate de daci liberi și germanici a fondat o așezare pe Coasta Boineștilor, în imediată apropiere a Călineștilui. Foarte probabil, că în această zonă a fost un cimitir de incinerăție, fiind descoperite o spadă cu două tăișuri și un umbo de scut.

Veacurile de la începutul epocii medievale sunt acoperite de tăcerea surselor, atât acelor istorice, cât și a celor arheologice. Datorită pădurilor dense, întreaga zonă a Oașului, ca și regiunile învecinate din comitatele Ugocea și Maramureș, cunoaște o anumită izolare până în zorii epocii moderne. Această izolare relativă a determinat o lipsă acută a izvoarelor scrise timpurii referitoare la această parte a comitatului Satu Mare, izvoare care se concentrează asupra centrelor ecleziastice și laice importante, situate îndeosebi pe Valea Someșului. Prima atestare scrisă a satului Călinești-Oaș, în forma Kalynhaza, datează astfel din anul 1490. Zona începe să prezinte interes odată cu formarea, în apropiere, a domeniului nobiliar cu centrul la Medieșu Aurit, aflat în proprietatea familiei Moric. Până la includerea între proprietățile familiei Moric, din pricina poziției periferice în

cadrul regatului, satul și împrejurimile sale erau lipsite de administrație organizată, fiind considerate, în virtutea dreptului medieval, parte a domeniului personal al regelui.

Proprietarii satului în perioada medievală, familia Moric, sunt descendenții neamului nobiliar Pok, originari din îndepărtatul comitat Győr (nord-vestul Ungariei actuale). Primul membru al familiei care își stabilește rezidența în părțile Satmarului, printr-un concurs de împrejurări, în secolul al XIII-lea, este Nicolae Moric. În virtutea unei alianțe matrimoniale, acesta este silit să se alăture taberei Viitorului suveran Ștefan al V-lea, în conflictul pe care regele „cel tânăr” al Ungariei l-a declanșat împotriva tatălui său, Bela al IV-lea. După încheierea ostilităților, Nicolae Moric a fost exilat în comitatul Satu Mare, unde moștenise Medieșul Aurit. Ulterior, el reușește să se reabiliteze și primește prin donație regală moșiile vecine, reușind să-și creeze cel mai important domeniu în zonă până în secolul al XV-lea. La sfârșitul secolului al XV-lea, familia Moric se stinge, iar domeniul său rămâne prin moștenire nobililor din familia Bathory. Din punct de vedere al proprietarilor, satul are o evoluție care a devenit oarecum tipică pentru majoritatea localităților din Satu Mare. Marile domenii de aici au fost întotdeauna proprietatea nobililor celor mai puternici ai comitatului, nobili care, de cele mai multe ori, dețineau funcții importante în regat, mai târziu în Principatul Transilvaniei. Acesta este cazul familiei Bathory și al proprietarilor ulteriori, nobilii Rákóczi, la rândul lor familie de principii ai Transilvaniei. Ultimul proprietar din familia Rákóczi al Călineștiului este chiar principele Transilvaniei, Francisc Rákóczi II. După înfrângerea răscoalei al cărui conducător a fost, în 1711, principele este exilat, iar întregul său domeniu confiscat. Cea mai mare parte a moșiilor pierdute de Rákóczi, printre care și satul Călinești, intră în proprietatea conților Karolyi. Alături de aceștia, în secolul al XVIII-lea părți din sat sunt deținute de alte familii nobiliare, care, din pricina dimensiunilor reduse ale moșiilor din Călinești nu joacă un rol semnificativ în evoluția localității. În secolul al XIX-lea, principalii proprietari ai satului au devenit familia Vécsey, cu rezidență la Livada. Aceștia au organizat o fermă model, în domeniul căreia intra și Călineștiul. La cererea aceleiași familii, construcția unei linii de cale ferată menită să lege Bixadul de reședința de comitat a determinat dezvoltarea

substanțială a căilor de comunicație din zona Oașului și, drept urmare, ieșirea satelor traversate de linia ferată din izolarea specifică. Pentru Călinești, calea ferată a însemnat o creștere masivă a exploatarei lemnului, prin crearea de legături cu centrele de desfacere din comitat. Exploatarea lemnului a fost mereu una dintre ocupațiile de bază a locuitorilor satului Călinești, datorită suprafețelor mari de pădure din zonă și din cauza slabei calități a terenurilor agricole. Calea ferată a oferit localnicilor posibilitatea de a transforma exploatarea lemnului într-o activitate comercială profitabilă și sursă de venit alternativ.

Cu toată evoluția pe care a cunoscut-o satul în secolul al XIX-lea, viața locuitorilor rămâne foarte grea iar sărăcia o constantă a traiului cotidian. Lipsurile de tot felul, în special a alimentelor, își pun amprenta asupra modului de viață al localnicilor, care sunt adesea loviți de epidemii cu consecințe necruțătoare.

În anul 1918, după patru ani de război care au acutizat sărăcia din zonă, 48 de oameni și-au pierdut viața din cauza unei epidemii de gripă spaniolă. În anul anterior, școala din localitate, frecventată de 30-40% dintre copii, fusese închisă pentru a evita răspândirea mai largă a bolii. După încheierea primului război mondial, în atmosfera incertă a schimbărilor aduse de marea conflagrație, la Călinești a avut loc un conflict între notarul satului și localnici, acuzat de aceștia de abuz în serviciu, soldat cu moartea celui dintâi. Represaliile au constat în uciderea a șase persoane acuzate de participare la crimă. În secolul al XX-lea, în afară de cele două conflagrații mondiale, cea mai mare calamitate a însemnat-o pentru Călinești inundațiile din anul 1970. Pentru a preveni catastrofe similare, în anul 1972 s-a construit pe râul Tur un baraj cu un lac de acumulare.

Fotografia nr. 1 – Lacul de la Călinești-Oaș

Fotografia nr. 2 – Exploatație piscicolă pe lacul de la Călinești-Oaș

În zilele noastre, lacul a devenit un puternic centru de atracție pentru turiști, favorizând dezvoltarea infrastructurii turistice în zonă. Călineștiul avea o biserică de lemn în secolul al XVIII-lea, înlocuită ulterior, în anul 1894, cu una din piatră. Edificiul de secol XIX, inclus în lista monumentelor de patrimoniu, a fost distrus un veac mai târziu, fiind înlocuit cu biserica actuală, construită în anul 1988. Lăcașul de cult monumental este prevăzut cu două turnuri masive pe partea de vest, și alte două perechi de turnuri mai mici pe fațadele de nord și de sud. Nava are în partea superioară un turn octogonal, cu un acoperiș în formă de cupolă. Intrarea principală și cele secundare sunt marcate prin câte un portic prevăzut cu un șir de arcade. Mănăstirea Portărița a fost întemeiată la începutul anilor 1990 într-un loc retras, dar deosebit de frumos. Biserica a fost zidită între anii 1993-1995, devenind astăzi un mare centru de pelerinaj pentru locuitorii din regiune. O colecție muzeală, cuprinzând obiecte de cult, precum și bunuri etnografice și istorice, a fost amenajată pentru vizitare în încăperile schitului. Satul Lechința este menționat documentar pentru prima dată în anul 1490, similar cu localitatea Călinești-Oaș.

Fotografia nr. 3 - Mănăstirea Portărița

De altfel, cele două așezări vecine au o istorie comună, făcând parte de-a lungul timpului din aceleași domenii și unități administrative. Astfel, după evul mediu, în care satul este dominat de familia Moric și inclus în domeniul Oaș, Lechința trece în stăpanirea nobililor din familiile Bathory, respectiv Rákoczi. În anul 1569, satul este menționat ca pustiu, dar este repopulat în mai puțin de zece ani. Totuși, populația în anul 1578 este destul de redusă, numărând doar 39 de persoane. În secolul al XVIII-lea, cei mai importanți proprietari sunt familiile Károlyi și Teleki. La sfârșitul secolului al XIX-lea, localitatea este divizată între o mulțime de proprietari și astfel în sat nu mai există moșii semnificative. La jumătatea secolului al XIX-lea, izvoarele documentare menționează că una dintre ocupațiile principale ale locuitorilor este realizarea sobelor, prin prelucrarea de piatră moale extrasă dintr-un deal din apropierea satului. Biserica din lemn a satului, realizată în secolul al XVII-lea, este una dintre cele mai importante monumente arhitecturale din lemn din Județul Satu Mare fiind păstrată la Muzeul în aer liber de la Negrești Oaș. Lăcașul de cult actual, realizat din piatră, a fost construit între anii 1940-1944. Are o singură navă, altar poligonal și un turn rectangular pe fațada de vest. Porticul care precede intrarea principală, situată pe fațada de vest, este prevăzut, de o parte și de alta a ușii, cu reprezentări picturale ale Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril. Partea superioară a navei este decorată cu arcade de jur împrejur.

Țara Oașului, renumită pentru tradițiile și obiceiurile populare arhaice specifice, suferă și ea transformări în sens negativ ale mediului tradițional. Ceea ce în alte regiuni s-a desfășurat demult, confruntarea între viața tradițională și cea modernă, cu migrări masive interne sau internaționale, în Oaș se află încă în plină desfășurare. Societatea oșenească este într-un amplu proces de transformare, aflându-se între bogăția tradițiilor sociale, culturale și simbolice, mostenite din vremuri trecute, și tentațiile materiale și individuale ale vremurilor noastre.

Arhitectura populară. Tipologia așezărilor din zonă este de tip răsfirat. Satele se întind pe suprafețe relativ mari, pe un teren neregulat, format din dealuri și văi cu livezi întinse. Inițial, la Călinești gospodăriile erau concentrate în vale iar cele mai sărace, cu case mai mici, erau așezate în panta dealului. Una dintre

casele păstrate de acest tip era cea a lui Mărcuț Iacob, datată conform inscripției de pe grinda principală, din secolul al XVIII-lea. Casa este construită pe o fundație de piatră crăpată, combinată cu piatră de râu peste care este așezată o talpă groasă din grinzi de gorun cu dimensiunile de 30 X 40 cm, îmbinate la capete prin platuire. Dimensiunile planului de bază sunt de 11 x 5 m. Pereții sunt clădiți din bârne rotunde de stejar, îmbinate la colțuri în cheotori. Pe lungimea casei se află o grindă de stejar (meștergrindă) pe care sunt așezate grinzile transversale. Deasupra acestora se clădește podul format din jupi de paie. Casa este formată dintr-o cameră de locuit, o tindă, o cămară și un târnaț sprijinit pe trei stâlpi de stejar ciopliți cu barda având un motiv hexagonal în formă de butoiaș. În fața casei, în loc de trepte se află doi bolovani de granit. Pe actuala uliță principală a Călineștiului, paralelă cu cea veche, unde există astăzi lacul de acumulare, se mai află o casă țărănească tradițională, construită în pantă, pe o fundație de piatră de râu. Casa este compusă din două camere și o tindă unde se află intrarea. Casa are un târnaț pe lungimea și lățimea ei, în formă de L. Pereții sunt construiți din bârne, puse pe talpă groasă și îmbinați cu cepuri în ulucii stâlpilor. Acoperisul este în patru ape, învelit cu țiglă și prevăzut cu un șut trapezoidal cu o ușă tip iluminator sau de aerisire a podului. Casa este construită în jurul anului 1935 și are dimensiunile bazei de 12 X 6 m. O altă gospodărie tradițională din Călinești-Oaș se află tot pe strada principală și este compusă dintr-o casă și o șură. Casa este construită în pantă și are două camere și o tindă în fața căreia pe lungimea casei este și un târnaț cu foișor. Sub camera din spate este și un beci. Pe fundația din piatră se află tălpi de stejar, peste care sunt clădiți pereții din bârne, îmbinate cu cepuri în uluci. Acoperisul este învelit cu țiglă. Paralel cu casa se găsește o anexă de tip șură, cuprinzând o bucătărie de vară, o poiată, un grajd și un grajd-cămară. Una dintre cele mai frumoase case tradiționale din Lechința este construită în pantă, din bârne și învelită cu paie. Este printre puținele case bicelulare din sat. Peretii sunt construiți pe fundație de piatră, din bârne rotunde îmbinate în cheotori. Poditura este clădită pe bârne pătrate, paralele, acoperișul este format din corni și căpriori, iar învelitoarea din jupi de paie. Casa a fost construită la începutul secolului al XX-lea și are dimensiunile de 7 X 4,5 m.

Satul Coca făcea parte din localitatea Călinești Oaș, devenind localitate de sine stătătoare doar la mijlocul secolului XX. Așezarea se află în Valea Turului, într-o zonă de șes care a determinat structura liniară a satului. Biserica din Coca, cu hramul „Sfântul Dumitru”, este o construcție recentă, datând din anul 1977. Lăcașul de cult are o singură navă și un turn situat deasupra porticului care marchează intrarea principală, prevăzut cu un șir de arcade. În partea superioară a navei, decorul este realizat cu ajutorul arcadelor tencuite. Tipologia caselor, construite în majoritate în prima jumătate a secolului al XX-lea este caracterizată de locuințe cu două camere și o tindă cu târnaț pe lungimea și în fața casei, în formă de foișor în fața târnațului. Gospodăriile sunt formate în general din casa de locuit și două anexe: o șură compusă dintr-o poiată și două grajduri construite paralel cu lungimea casei, și o altă clădire, alcătuită la rândul ei din bucătărie de vară, poiată, o încăpere folosită ca atelier meșteșugăresc sau debara pentru uneltele folosite în gospodărie. Dimensiunile caselor sunt în general de 12 X 7 m, iar cele ale anexelor de 13 x 5 m, respectiv 12 x 5 m. O casă, construită prin anii 1950, mai înaltă decât cele construite în anii anteriori, are geamuri triple, iar acoperișul, realizat în două trepte, este dispus în patru ape și acoperit cu țigla. Casa este compusă din două camere, târnaț în fața casei, având o cameră supradimensionată. Dimensiunile sunt de 12,5 X 7 m.

Pașunea Mare este situată la marginea pădurii Călinești, într-o zonă de câmpie. Similar satului Coca și Pașunea Mare a făcut parte din Călinești-Oaș, devenind localitate de sine stătătoare la jumătatea secolului XX. Are în total în jur de 60 de gospodării. Două dintre case au o valoare deosebită din punct de vedere al arhitecturii populare. Prima gospodărie este compusă dintr-o casă cu două camere, cu tindă, cu târnaț pe lungimea casei până la foișor, iar acoperișul este în patru ape cu șut trapezoidal. În spatele casei, paralel cu strada se află șura, compusă din bucătărie de vară, poiată și grajd. Dimensiunile casei sunt de 12 X 6 m, iar dimensiunile șurii tot de 12 X 6 m. O altă tipologie interesantă de gospodărie este reprezentată de casa compusă dintr-o cameră, tindă și în spate o poiată cu grajd. În curte se mai află o căsuță monocelulară folosită ca bucătărie de vară.

Fotografia nr. 4 – Biserica Ortodoxă din Călinești-Oaș

Fotografia nr. 5 – Biserica Greco-Catolică din Călinești-Oaș

CAPITOLUL II

PLANUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE LOCALĂ AL COMUNEI CĂLINEȘTI OAȘ

- Analiza situației curente a comunei Călinești-Oaș - profilul comunității
- Profilul comunității
- Încadrarea regională

Țara Oașului este o depresiune întinsă, închisă de lanțurile Munților Gutâi și Munții Oașului spre Nord-Est și Sud, de dealuri spre Vest, iar spre Sud-Est are ieșire la câmpie. Țara Oașului are o întindere de 614 km² și cuprinde în acest spațiu corpunele cu satele aparținătoare: Călinești

(Lechința, Coca, Dumrava), Orașu Nou (Prilog, Racșa, Remetea Oașului, Orașu Nou - Vii); Pasunea Mare, Vama (Vama Băi); Certeze (Huta, Moșeni), Trip Băi, Boinești, Bixad, Târșolț (Aliceni); Cămârzana și orașul Negrești-Oaș; în total 22 de așezări.

Primul document care face referire la acest ținut datează din 1270, când regele Ungariei dona unui nobil câteva sate din hotarul sud-vestic al Țării Oașului, în acel document, Țara Oașului e pomenită ca „Terra Awas’.

Unii istorici susțin că originea termenului de Oaș ar fi din termenul de Awas (Ovas), care înseamnă runc (despădurire, „curătură”, „luminiș”).

Țara Oașului e consemnată și în Cronica lui Grigore Ureche. Oșenii, locuitorii acestui ținut, oameni dârji și interiorizați, ca fire sunt oameni iuți, inventivi, cunoscuți în țară, căci din vremuri trecute plecau de acasă în căutare de lucru. Din Oaș aveau loc plecări sezoniere de amploare la munci forestiere, fiind iscusiți fasonatori de lemn, pricepuți în construcții și la munci agricole. Azi ei pleacă, în masă, în căutare de lucru prin alte țări. Trăsăturile psihice ale oșanului își găsesc, în mare măsură, reflectarea în port. El este simplu dar nu lipsit de măreție. Schimbările petrecute în ultimele decenii au alterat, în cea mai mare parte a zonei,

atât portul cât și obiceiurile. Mai mult decât în orice împrejurare, oșenii poartă costumul lor popular la horă, la biserică, la sărbători tradiționale și ocazii folclorice.

Așezarea, Clima, Solurile, Vegetația și Fauna

Comuna Călinești-Oaș este așezată în partea de Nord a județului Satu Mare, pe DJ 109, la 46 km față de municipiul Satu Mare și 60 km față de Baia Mare.

Situată în partea de vest a depresiunii Țării Oașului (care se întinde pe o suprafață de 614 km pătrați) comuna Călinești-Oaș se învecinează la Nord cu localitatea Gherța Mică, la Sud cu Prilog Vii și Livada, la Est cu satul Boinești iar la Vest cu localitatea Turulung, reprezentând practic granița dintre Țara Oașului și Ugocea.

Cercetările arheologice din zona Călineștiului evidențiază natura vulcanică a depresiunii unde se întâlnesc tufuri vulcanice. Datorită situației geografice a Oașului (în Nord-Vestul României), clima este temperat continentală, ceea ce duce la derularea naturală a celor patru anotimpuri.

Solurile predominante sunt cele podzolice și cele brune podzolice pe care se găsesc diferite specii de arbori cum sunt: stejarul, gorunul, fagul de deal, fagul de munte, etc. și pe care conviețuiesc diferite specii de animale cum sunt: lupul, ursul, mistrețul, vulpea, cerbul, etc.

Atestare documentară

Așezarea este foarte veche. Conform cercetărilor științifice în domeniul arheologiei Vasile Pârvan, în lucrarea sa “Getica”, amintește Călineștiul, precum și alte localități, stabilindu-le existența din neolitic.

După opiniile specialiștilor în arheologie, descoperirile de pe raza comunei Călinești Oaș ar putea avea o vechime între 10.000 și 35.000 ani înainte de Hristos.

În vara anului 1999 cu ocazia construirii unui complex hotelier pe dealul Hurca din Călinești Oaș a fost identificată o cetate cu o vechime de peste 2.800 de ani.

Prima atestare documentară a Călineștiului, însă, provine din anul 1490. Tot de atunci s-au păstrat mențiuni și despre satul Lechința, care după unele surse

ar avea o vechime mai mare decât comuna. Pașunea Mare și Coca au apărut în documente mult mai târziu.

Suprafața: Comuna se întinde pe o suprafață de 4188 ha, din care 828 ha intravilan și 3360 ha extravilan, iar din punct de vedere administrativ, cuprinde satele:

- Călinești-Oaș , reședința comunei;
- Coca;
- Lechința;
- Pășunea Mare.

Relief:

Relieful este alcătuit din suprafețe de deal și câmpie.

Arii naturale protejate:

Fauna și flora râului Tur — zona Eco-Tur

POPULAȚIA

Primele date exacte referitoare la populația comunei apar în anul 1975. Conform acestora pe raza localității trăiau aproximativ 4.800 de suflete, împărțite astfel: Călinești Oaș — 463 gospodării, Lechința — 280 gospodării, Coca — 220 gospodării, Pășunea Mare — 160 gospodării.

În prezent (01.01.2022) populația comunei numără 5127 locuitori, dintre care 2607 bărbați și 2520 femei.

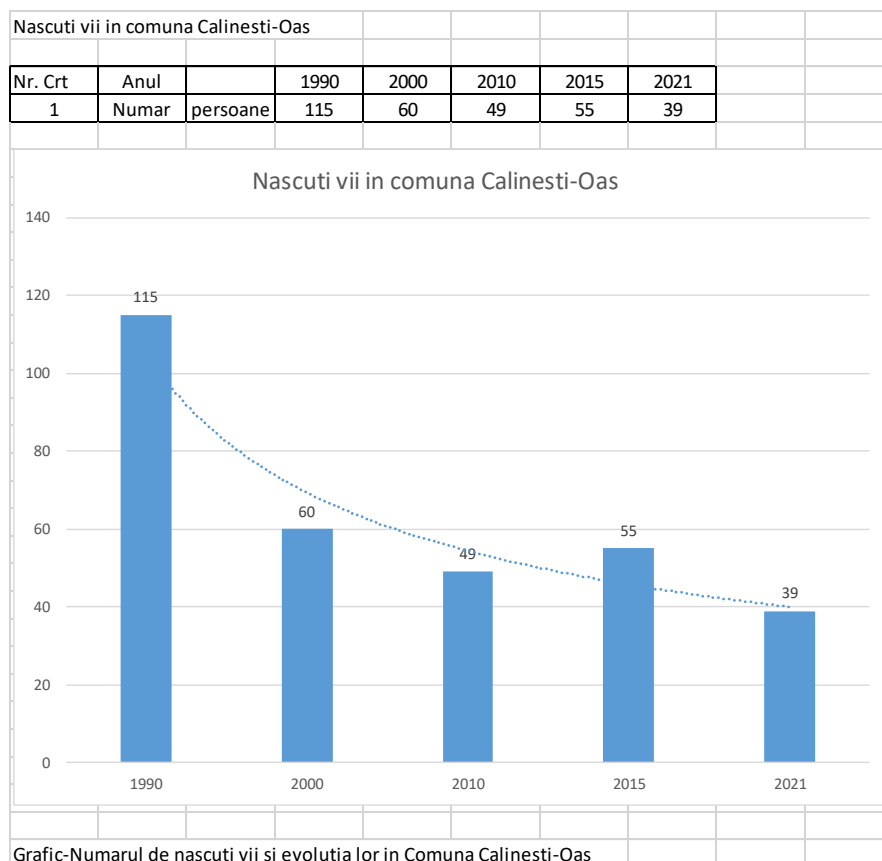
Împărțirea populației pe segmente de vârstă este următoarea:

0-4 ani	235 persoane, din care 120 băieți și 115 fete
5-9 ani	233 persoane, din care 131 băieți și 102 fete
10-14 ani	321 persoane, din care 145 băieți și 176 fete
15-19 ani	333 persoane, din care 165 băieți și 168 fete
20-24 ani	332 persoane, din care 166 bărbați și 166 femei

25-29 ani	402 persoane, din care 202 bărbați și 200 femei
30-34 ani	496 persoane, din care 272 bărbați și 224 femei
35-39 ani	442 persoane, din care 236 bărbați și 206 femei
40-44 ani,	423 persoane, din care 221 bărbați și 202 femei
45-49 ani,	434 persoane, din care 236 bărbați și 198 femei
50-54 ani,	371 persoane, din care 193 bărbați și 178 femei
55-59 ani,	295 persoane, din care 155 bărbați și 140 femei
60-64 ani,	271 persoane, din care 125 bărbați și 146 femei
65-69 ani,	206 persoane, din care 109 bărbați și 97 femei
70-74 ani,	141 persoane, din care 73 bărbați și 68 femei
75-79 ani,	100 persoane, din care 29 bărbați și 71 femei
80-84 ani,	59 persoane, din care 18 bărbați și 41 femei
85+ ani,	33 persoane, din care 11 bărbați și 22 femei

Structura numărului de nou-născuți vii și evoluția în timp sunt prezentate mai jos:

Graficul nr. 1:

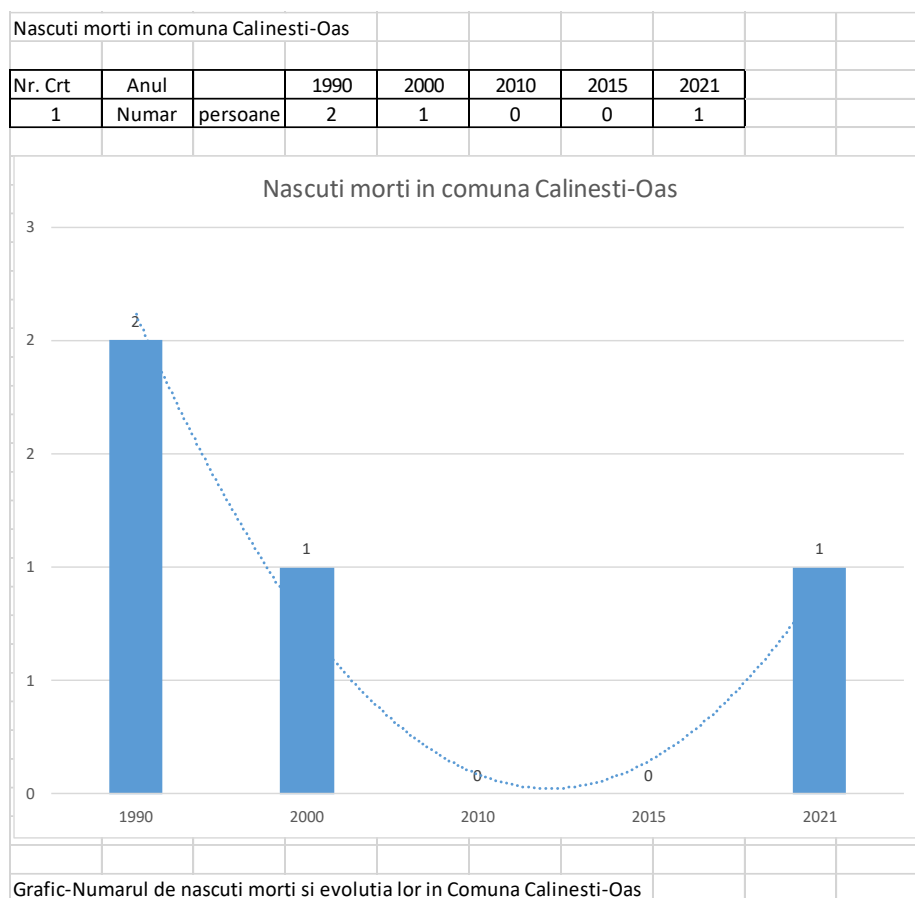

După cum se poate observa numarul de născuți-vii scade ca și tendință. Acest lucru este datorat și evoluției demografice și nicidecum nu este în legatura cu o creștere a numărului de născuți morți – un indicator complementar care nu are o evoluție care să confirme acest lucru.

Suma absolută care scade de la 115 în anul 1990 la 39 în anul 2021 este strict legată de evoluția numărului de nou născuți din comună.

Evoluția numărului de născuți morți este prezentată sintetic mai jos:

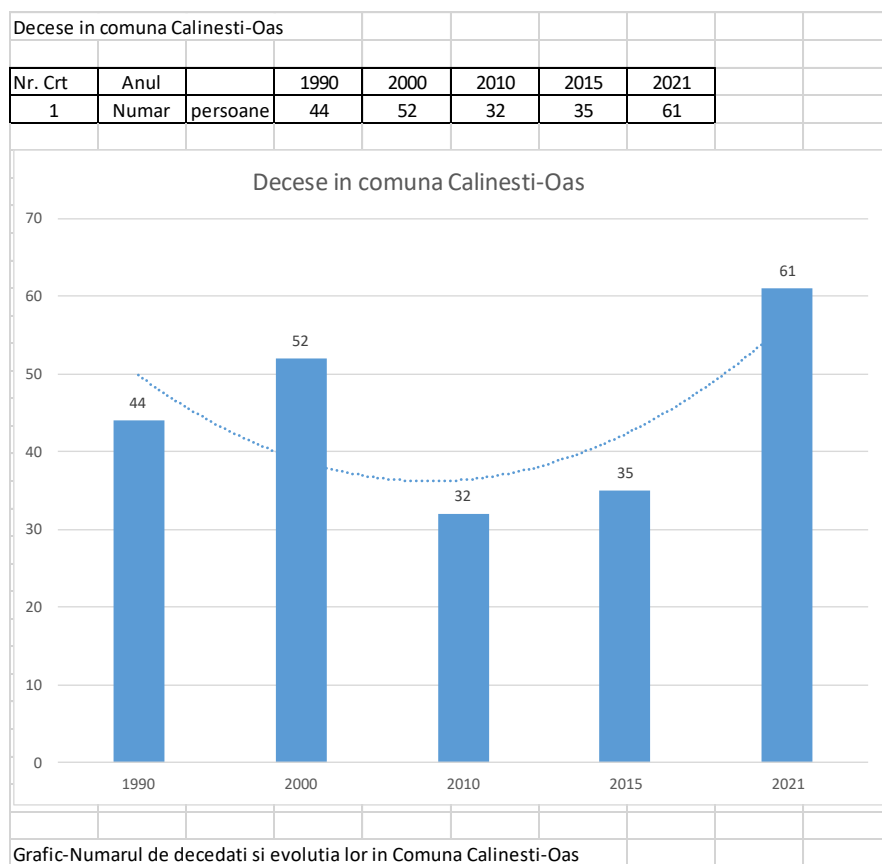
Graficul nr. 2:

Dupa cum se poate observa nivelul numărului de născuți morți se pastrează în limite rezonabile, neexistând probleme majore în acest sens.

Numărul de decese și evoluția lor în Comuna Călinești-Oaș este redat mai jos:

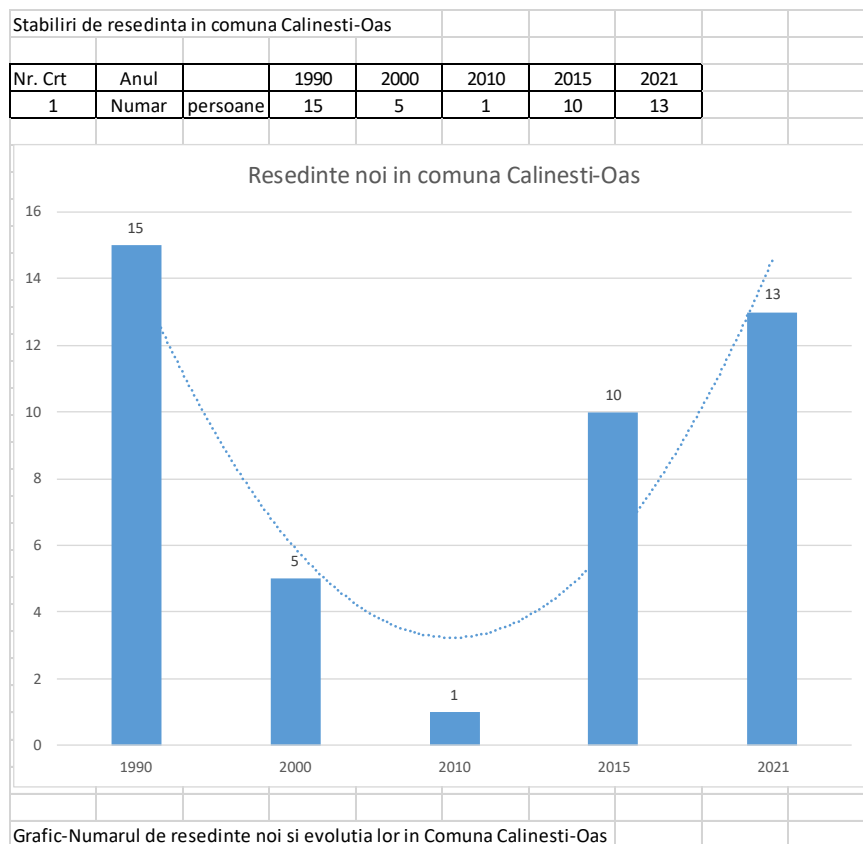
Graficul nr. 3:

Se observa o scădere în perioada 2000-2010, iar apoi după anul 2015 spre 2021 o creștere, care însă poate să fie dată și de creșterea numărului de locuitori ai comunei care la rândul ei generează mai multe decese în timp.

Evoluția stabilirii de reședințe noi în Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

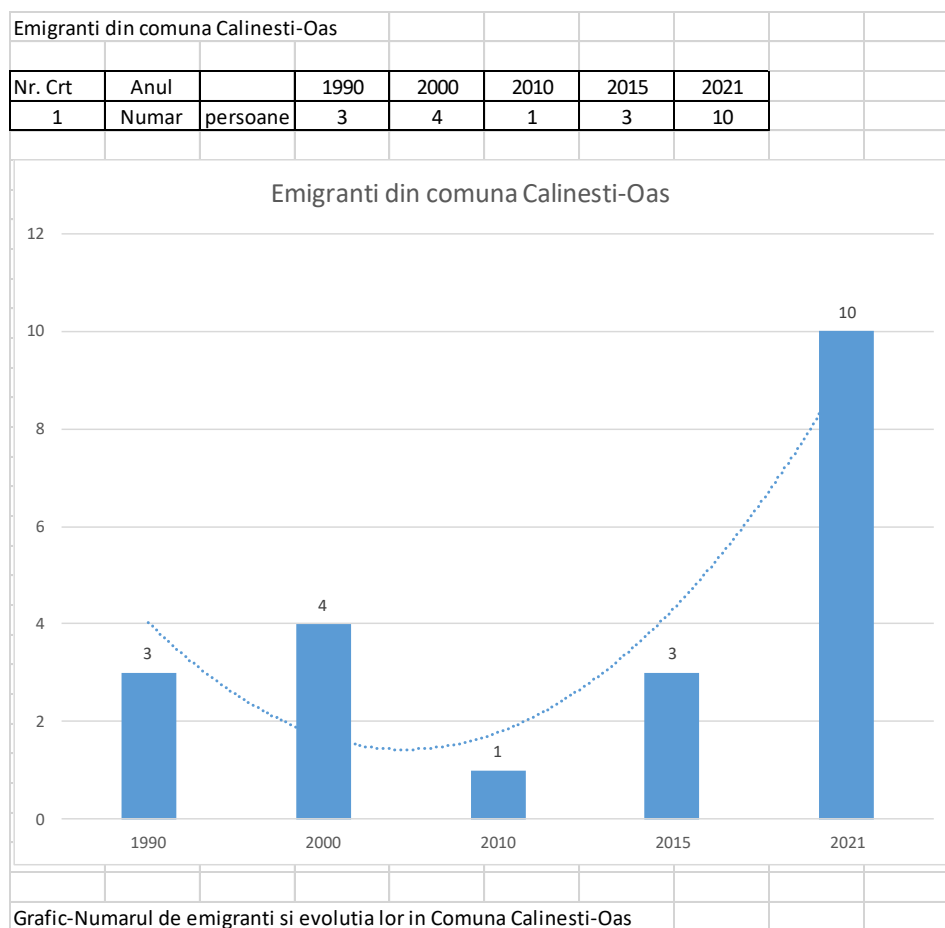
Graficul nr. 4:

Dacă în anul 1990 numărul de stabiliri de reședințe era unul mare se poate observa că spre anul 2010 acest număr anual a scăzut ca mai apoi să revină spre anul 2021. Acest lucru denotă dezvoltarea comunei și crearea de condiții apropiate de cele urbane locuitorilor ei existenți și potențiali.

Evoluția numărului de emigranți în comuna în timp, respectiv emigranții sunt persoanele care parasesc comuna. Evoluția este prezentata mai jos:

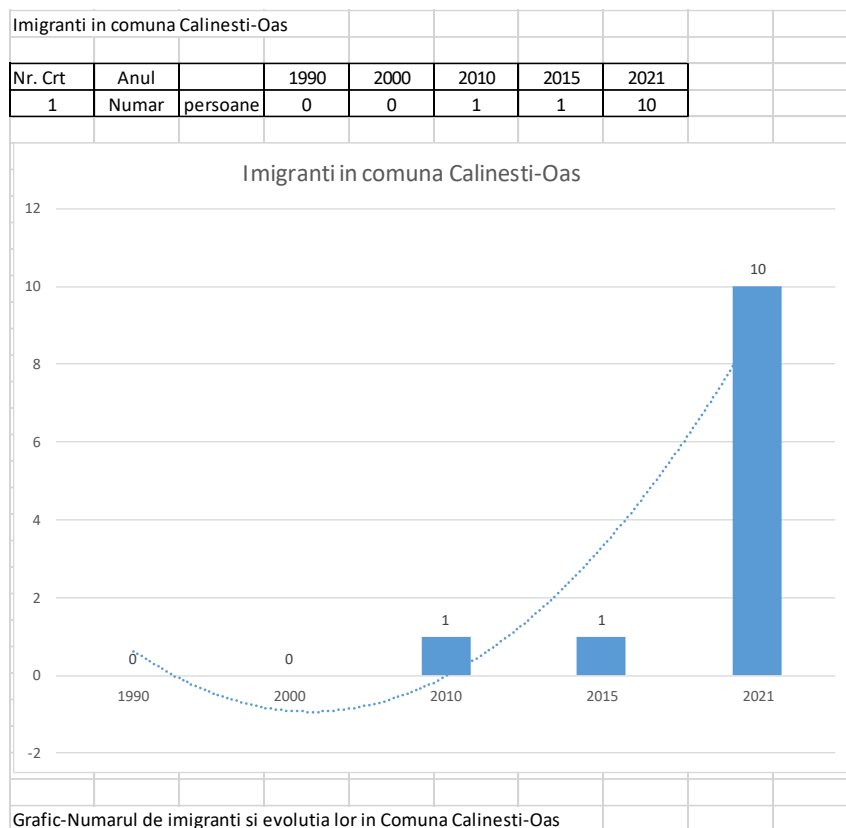
Graficul nr. 5:

Populația din România are o tendință mare de a pleca din țară ceea ce duce la existența unui nivel mai mare de emigrare odată cu trecerea de la anul 1990 la anul 2021, așa cum se poate observa și din graficul de mai sus.

Evoluția Numărului de imigranți în Comuna Călinești-Oaș este redată mai jos:

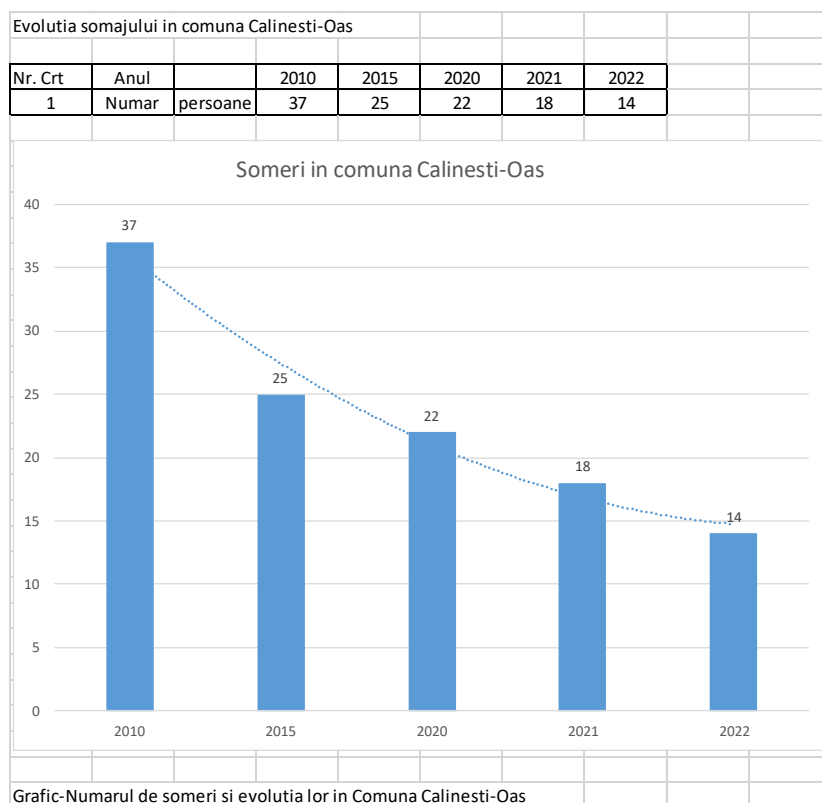
Graficul nr. 6:

Emigrația este însoțită și de imigrație, altfel spus eliberarea și părăsirea zonei de către români este urmată de venirea altor nații pe aceste locuri, lucru vizibil mai ales după anul 2010 odată cu trecerea timpului spre 2021 când se poate observa că au imigrat în Călinești 10 persoane. Fenomenul nu este unul de masă și nu este unul hotărâtor și/sau îngrijorător.

Evoluția șomajului este prezentată mai jos:

Graficul nr. 7:

Evoluția șomajului în Comuna Călinești-Oaș este una descrescătoare, fapt care dublează sensul regăsit și la nivelul României, unde resursele umane sunt din ce în ce mai greu de găsit.

Ca și structură șomerii sunt împărțiți pe sexe, în timp, după cum urmează:

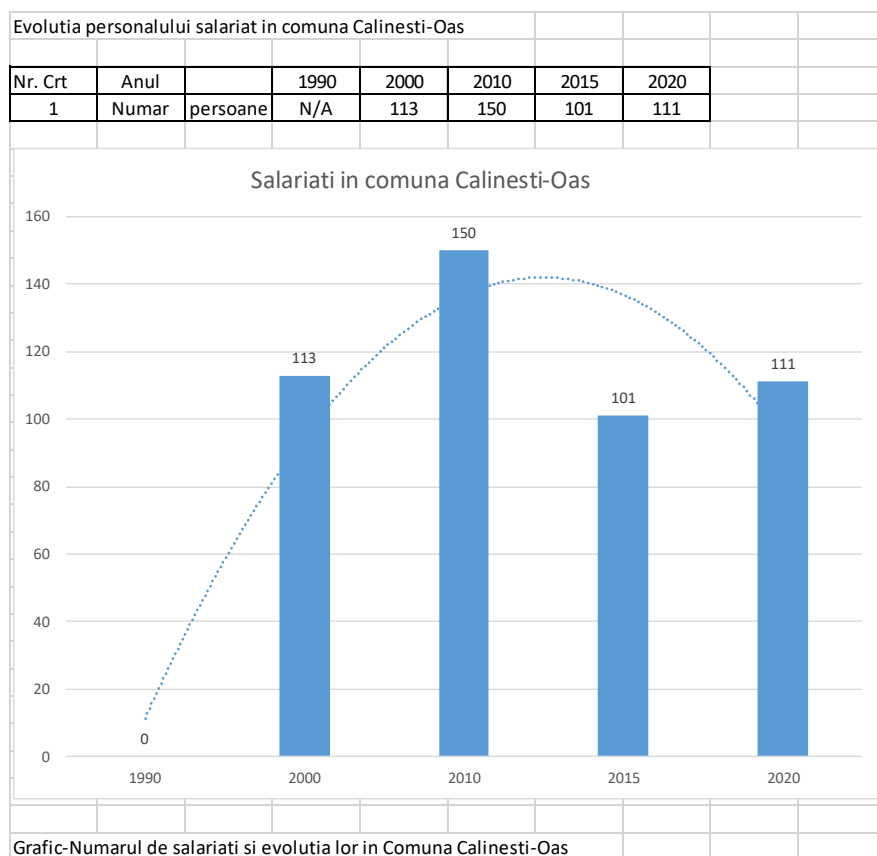
Tabel: Evoluția structurii șomajului pe sexe în intervalul de ani 2010-2022:

Anul:	2010	2015	2020	2021	2022
Someri (persoane) din care:	37	25	22	18	14
Masculin	28	12	9	7	5
Feminin	9	13	13	11	9

Tabelul nr. 1-Evoluția șomajului în perioada 2010-2022

Situația și evoluția numărului de salariați în Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

Graficul nr. 8:

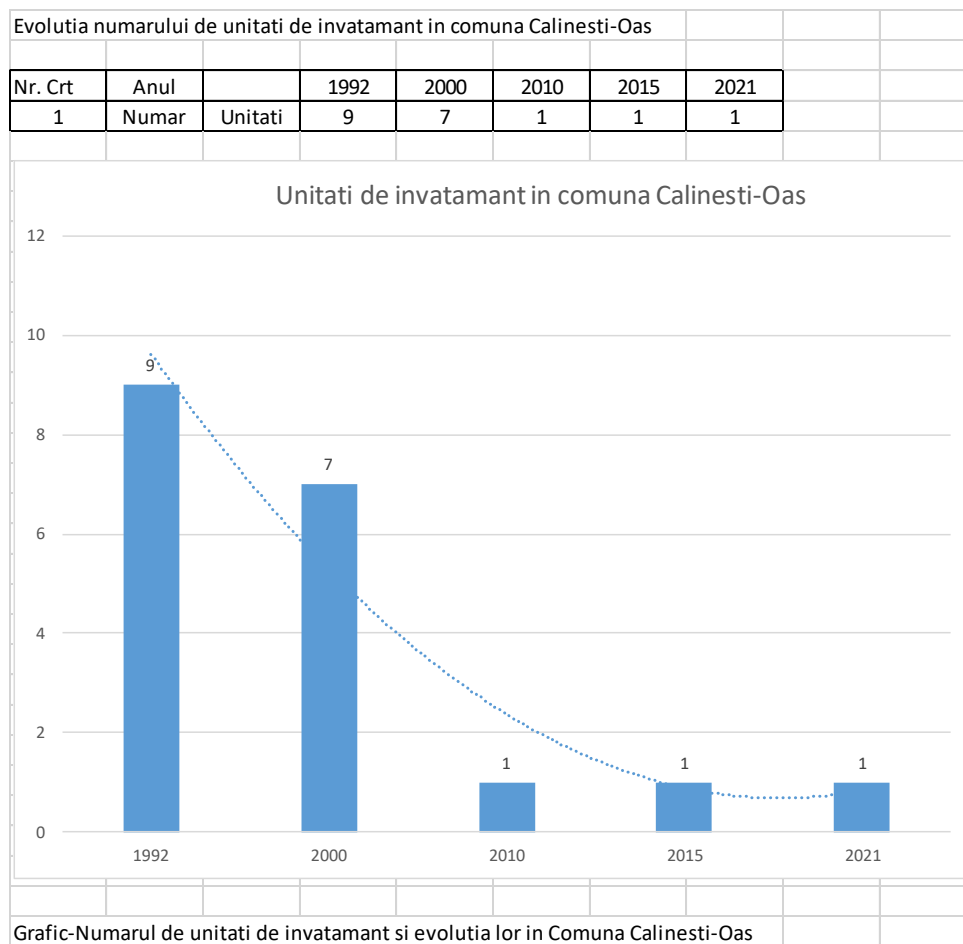

Nota: *-nu există date statistice cu privire la Numărul de salariați în anul 1990

Această evoluție este influențată de restructurarea economică a României post-revoluționare. Indicatorul prezintă situația existentă în timp.

În ceea ce privește unitățile de învățământ și evoluția numărului lor, datele și graficul sunt prezentate mai jos:

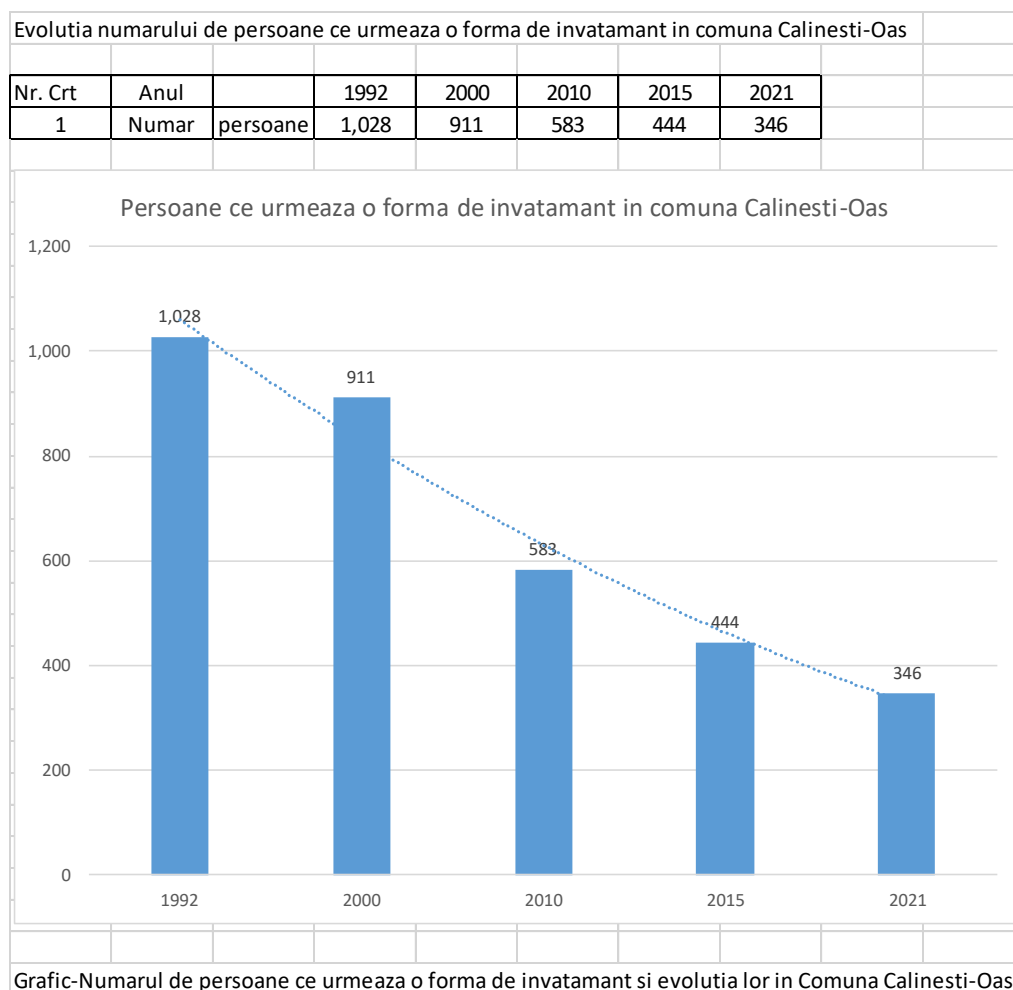
Graficul nr. 9:

Această evoluție poate să fie explicată de faptul că este practicat învățământul centralizat, copii fiind transportați cu microbuse școlare.

În ceea ce privește numărul și evoluția numărului de persoane din Călinești-Oaș care urmează o formă de învățământ, datele și graficul de evoluție sunt prezentate mai jos:

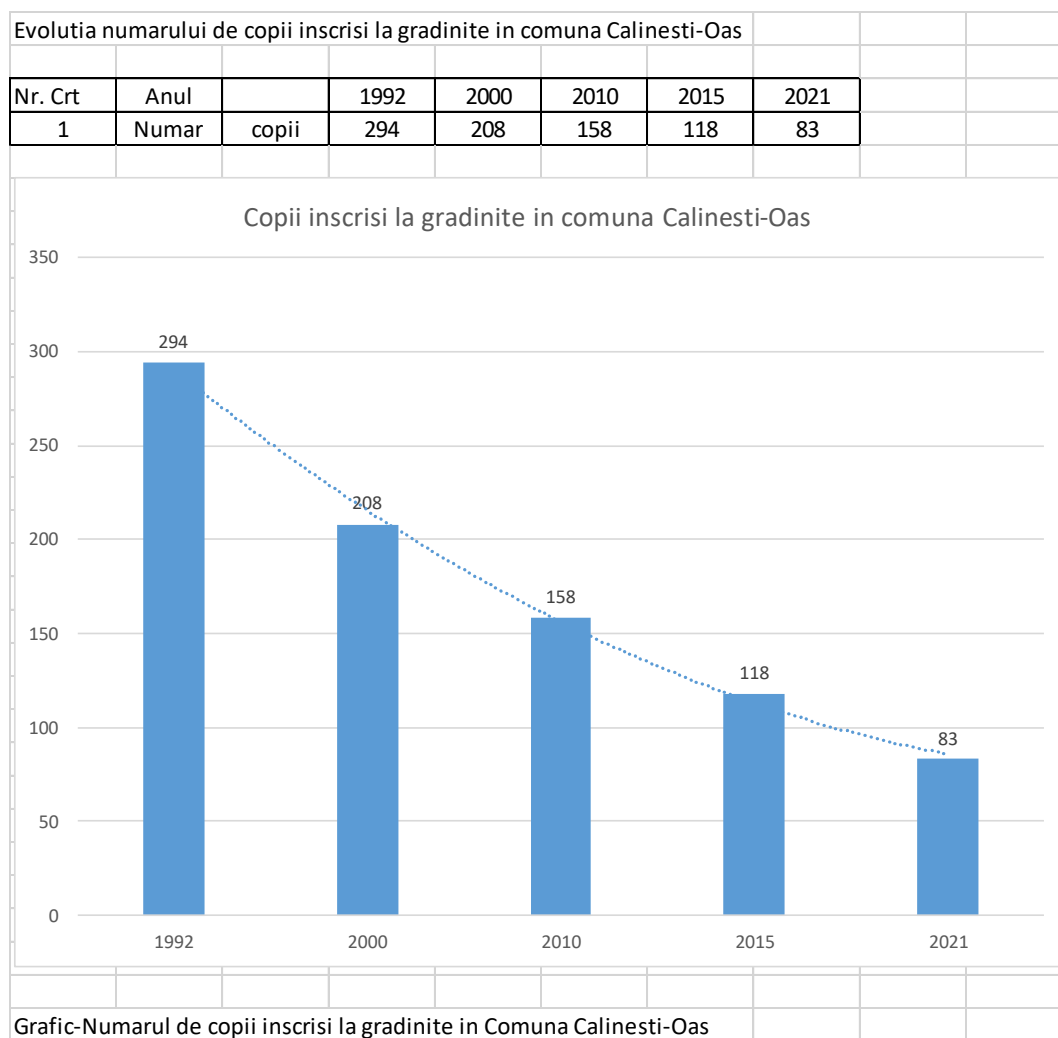
Graficul nr. 10:

Evoluția ce poate să fie observată mai sus este puternic influențată de evoluția structurii factorului uman, de modificarea grupelor de vârstă, de îmbătrânirea populației, fenomene ce se regăsesc la nivelul întregii Europe.

Evoluția numărului de copii înscriși la grădinițe în Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

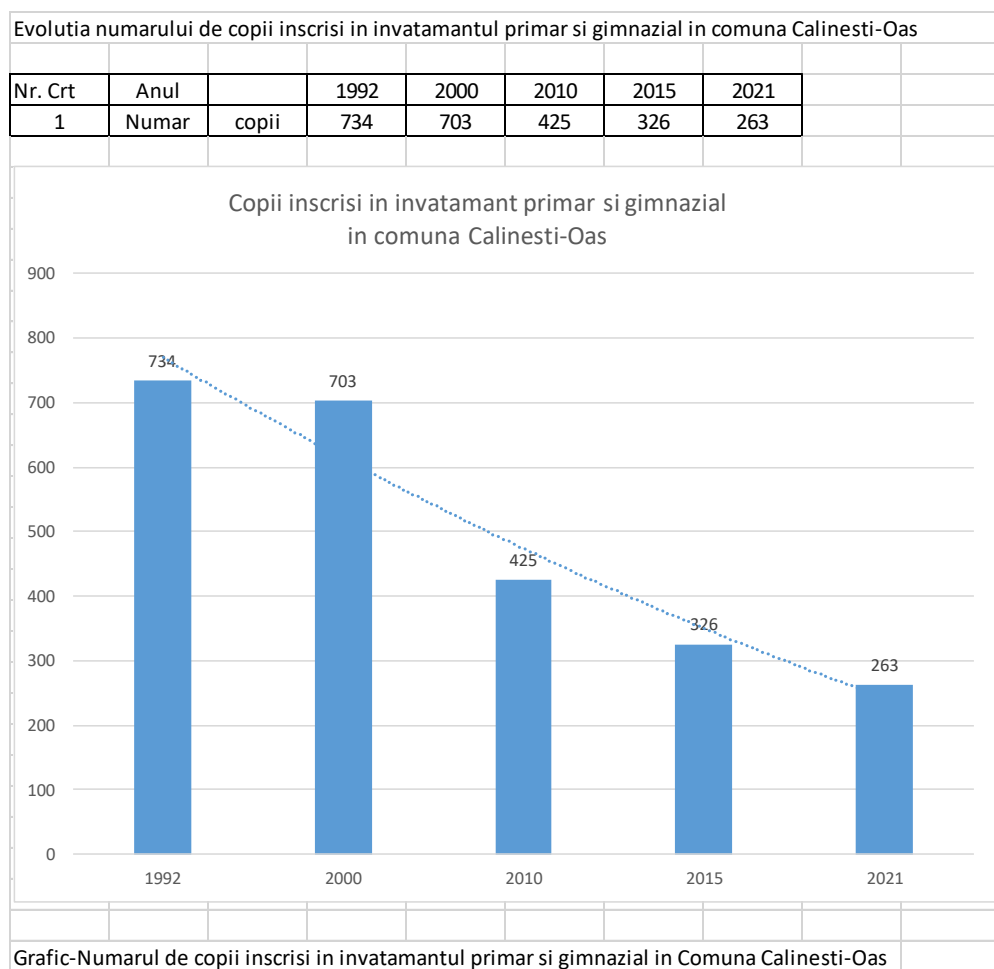
Graficul nr. 11:

Considerăm că evoluția acestui număr este data și este în strânsă corelație cu scăderea natalității din comună.

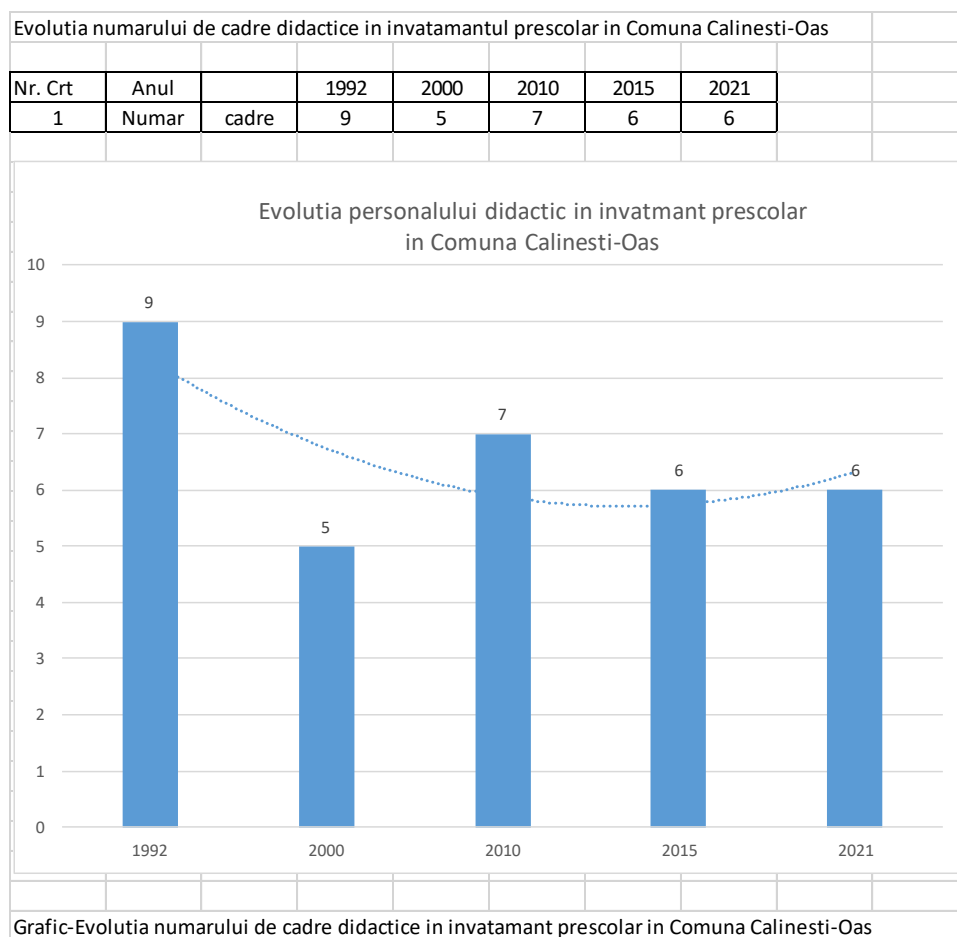
Evoluția numărului de copii ce urmează forma de învățământ primar și gimnazial este prezentată mai jos:

Graficul nr. 12:

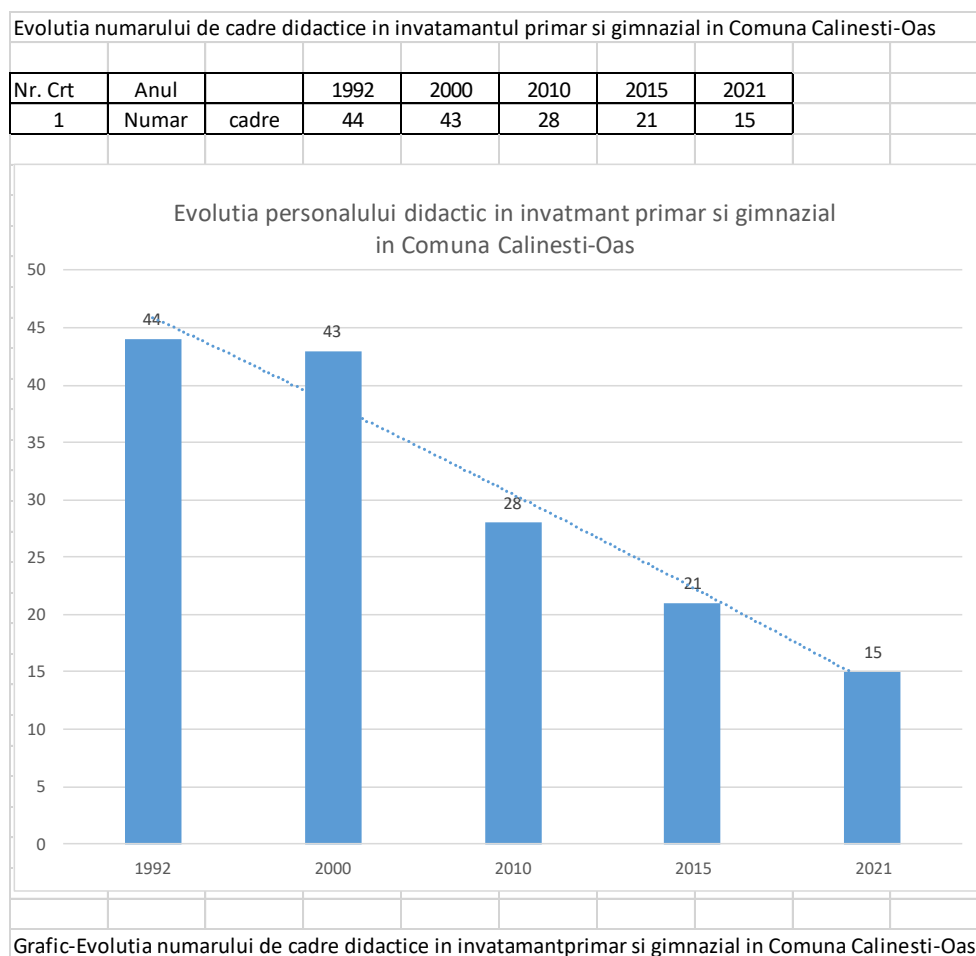
Evoluția numărului cadrelor didactice din învățământul preșcolar în Comuna Călinești-Oaș este redată mai jos:

Graficul nr. 13:

Evoluția numărului cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial în Comuna Călinești-Oaș este redată mai jos:

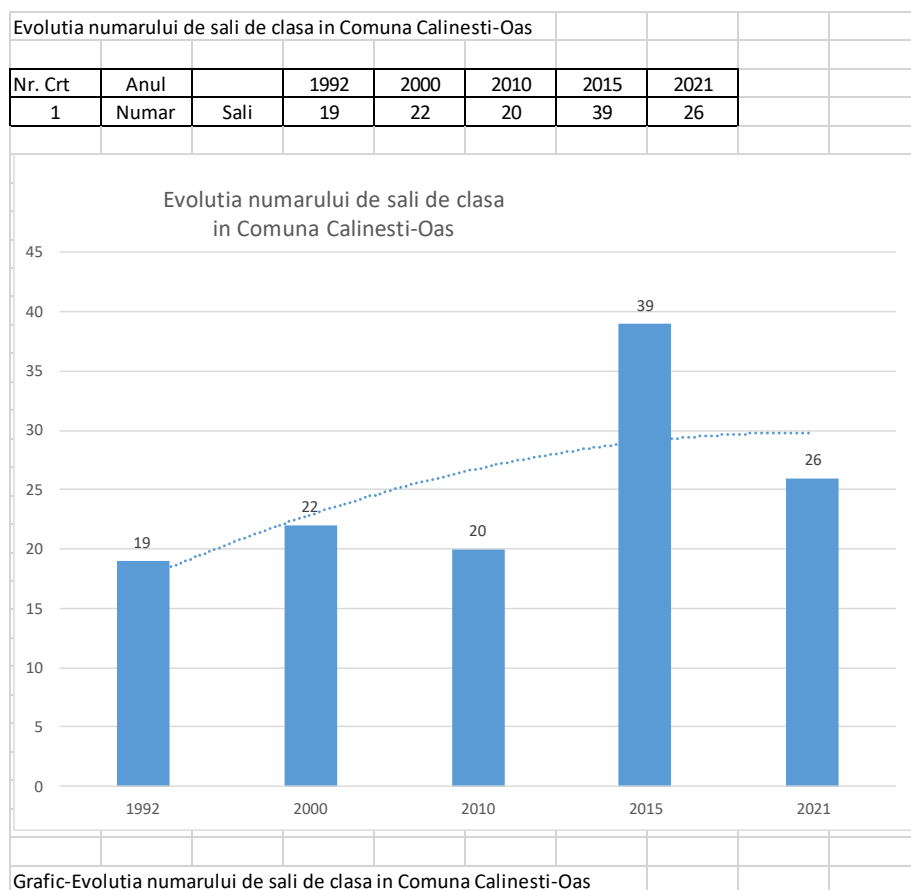
Graficul nr. 14:

Evoluția numărului de cadre urmează linia natalității și a numărului de nou-născuți din comună.

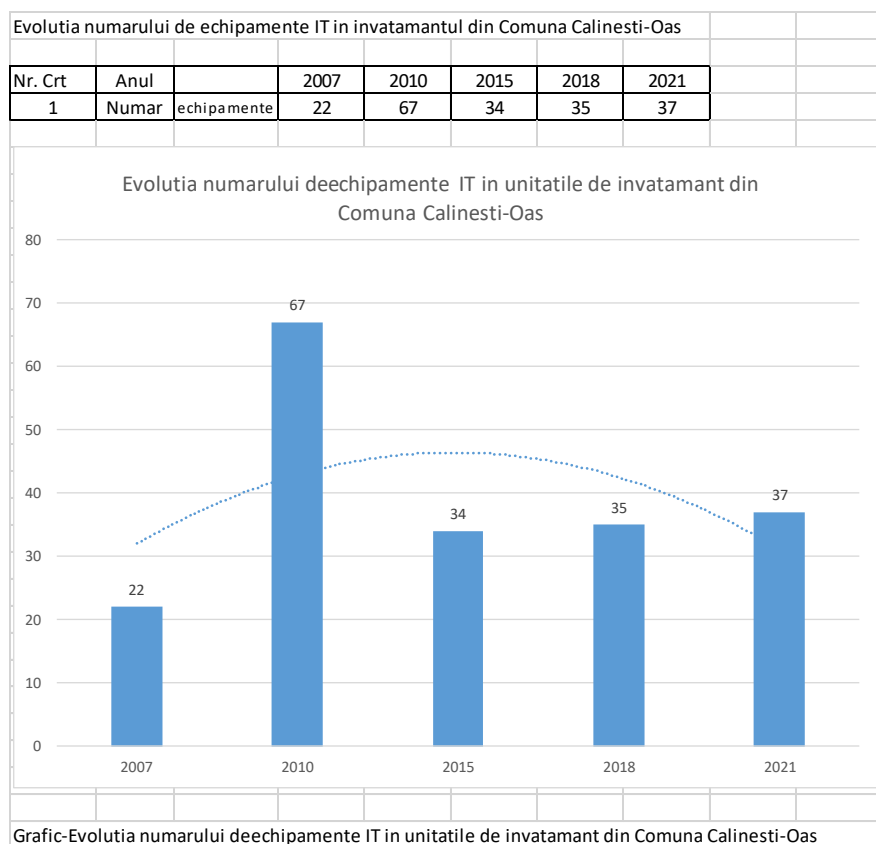
Evoluția numărului de Săli de clasă în Comuna Călinești-Oaș este redată mai jos:

Graficul nr. 15:

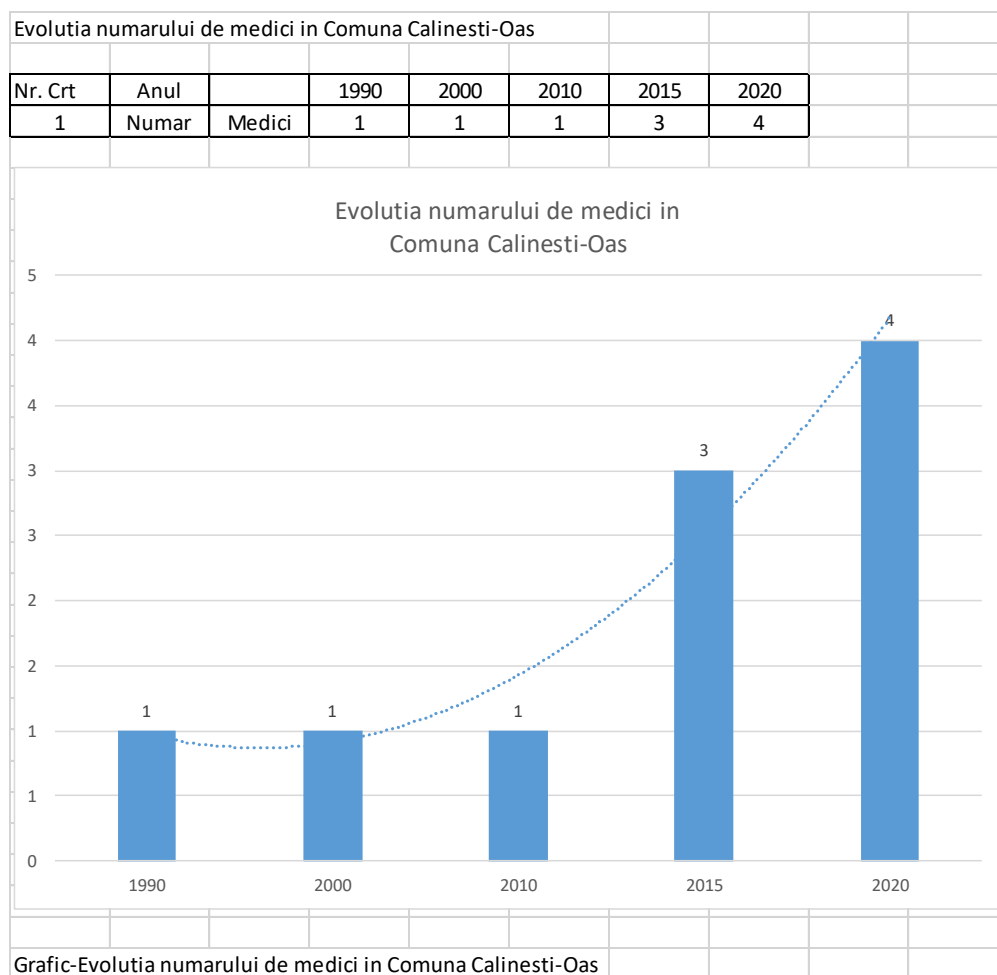
Evoluția numărului de echipamente IT ce sunt parte din dotarea din unitățile de învățământ din Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

Graficul nr. 16:

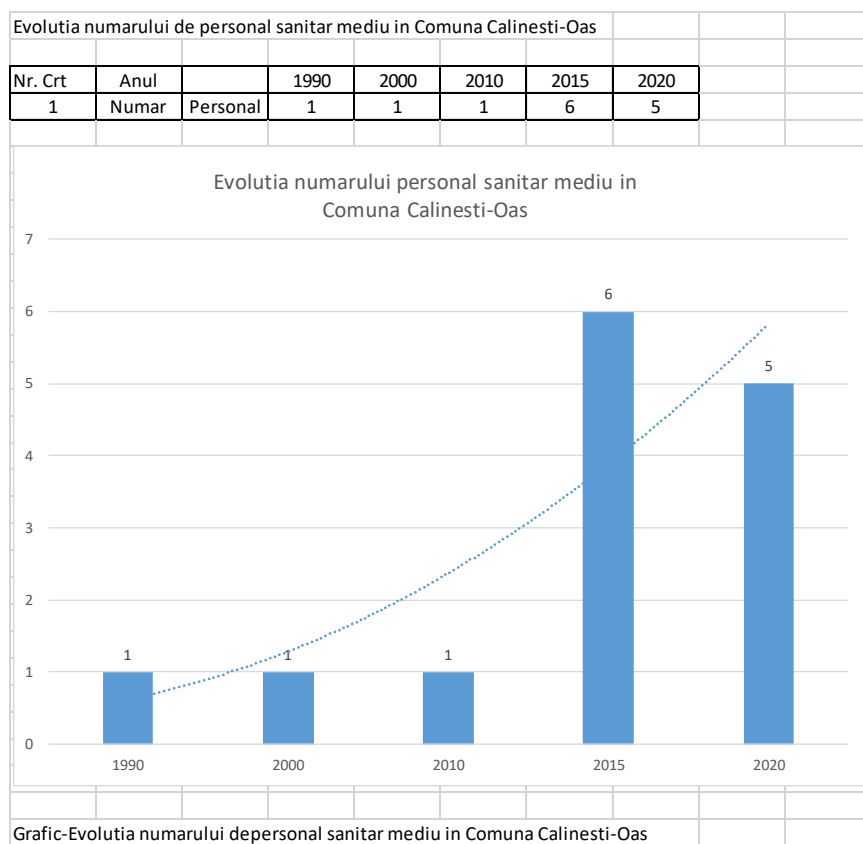
Evoluția numărului de medici în Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

Graficul nr. 17

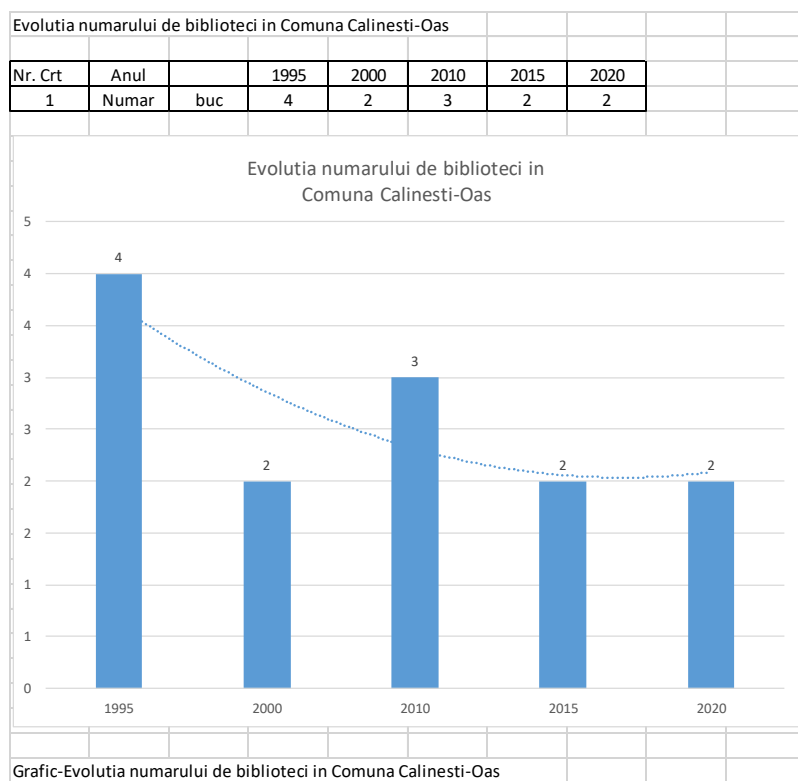
Evoluția numărului de personal sanitar mediu în Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

Graficul nr. 18:

Evoluția numărului de biblioteci în Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

Graficul nr. 19:

În ceea ce privește evoluția numărului de volume din bibliotecile din Călinești-Oaș, ea este dată în tabelul de mai jos:

An	2011	2015	2020
Numar de volume	16757	11398	11513

Tabelul nr. 2-Evoluția numărului de volume

În ceea ce privește numărul de cititori activi din cadrul bibliotecilor din Călinești-Oaș , evoluția ei este dată mai jos:

An	2011	2015	2020
Numar de cititori activi	996	254	254

Tabelul nr. 3-Evoluția numărului de cititori

În ceea ce privește numărul de volume eliberate situația este redată mai jos:

An	2011	2015	2020
Număr de volume eliberate	1604	2543	2115

Tabelul nr. 4-Evoluția numărului de volume eliberate

Evoluția populației în ultimii 18 ani nu arată fluctuații spectaculoase, media numărului locuitorilor comunei situându-se în jurul valorii de 5127 de persoane.

INFRASTRUCTURA

Drumuri publice:

drum județean: 8 Km — DJ 109

drum comunale: 35 Km

Centre urbane mari în apropiere:

Satu Mare —46KmBaia Mare — 60 km

Rețeaua stradală:

asfaltat: 18 Km

pietruit: 38 Km

5 km trotuar

Poduri: 2

Podețe: 24

Rețeaua de alimentare cu apă potabilă se întinde pe o lungime de 7 km, de asemenea rețeaua de canalizare are aceeași lungime, ambele deservind localitatea Călinești Oaș.

În prezent s-au realizat studii și s-a aprobat finanțarea pentru extinderea rețelelor de apă și canalizare cu încă 3 km.

Celelalte sate ale comunei nu beneficiază de apă și canalizare.

Administrația locală face eforturi susținute pentru a elabora proiecte de racordare la rețelele respective a localităților Coca, Lechința și Pășunea Mare. Capacitatea de producere a apei potabile se situează la valoarea de 1036 mc/zi. Comuna Călinești Oaș nu este racordată la rețeaua de distribuție a gazelor naturale.

Rețeaua electrică are o lungime de 73 km iar gradul de electrificare se situează la nivelul de 90%. Pășunea Mare este singura localitate unde rețeaua de electricitate nu acoperă toate gospodăriile.

Iluminatul public acoperă toate localitățile comunei.

În ceea ce privește racordare la rețeaua de telefonie fixă există un număr de 338 abonamente la nivelul comunei. Un număr de 40 de gospodării sunt conectate la rețeaua internet. La nivelul comunei există 1091 de abonați tv.

ECONOMIA LOCALĂ

Principalele ramuri economice ale comunei Călinești Oaș sunt agricultura și creșterea animalelor.

Pe raza comunei sunt înregistrați 40 de agenți economici, majoritatea în domeniul alimentației publice și comerțului. În comună mai funcționează 2 mări, 2 brutării, 7 firme de prestări servicii, o firmă de prestări servicii comunale.

Un sector aflat în creștere este cel al construcțiilor, echipe de oameni calificați în construcții, recunoscuți ca buni meseriași în Transilvania activează pe raza comunei.

Turismul

Comuna Călinești-Oaș ar putea deveni unul dintre cele mai importante puncte de atracție pentru turiști din Țara Oasului. Lacul Călinești și Casa Țărănească — Muzeu sunt principalele atracții turistice ale comunei. Lacul Călinești care are o suprafață de circa 340 ha, în prezent acesta este concesionat unui investitor privat pe o perioadă de 49 de ani, în schimbul concesiunii comuna primind o redevență anuală.

Zona lacului are un potențial real aici putând fi amenajate o plajă, case de vacanță. Un sat de vacanță poate fi amenajat în această zonă, pentru acest lucru fiind nevoie de scoaterea terenului din circuitul forestier și viabilizarea acestuia pentru a putea oferi facilități care să atragă potențiali investitori.

Agricultura și creșterea animalelor

Suprafața agricolă (ha)

Arabil 1414 ha,

Pășuni 930 ha,

Fânețe 170 ha,

Livezi 107 ha,

Vii și pepiniere 37 ha.

Total 2658 ha

Deși este principală ramură economică, sectorul agricol de la nivelul comunei suferă din pricina calității precare a solului.

În localitatea Pășunea Mare există teren de categoriile 4 și 5, în restul comunei terenul este încadrat în categoriile 3 și 4, posibilitatea obținerii unor recolte bogate este afectată din această privință.

În ultimii ani au crescut numărul loturilor cultivate cu câpșuni, care se pretează la solul de calitate mai slabă.

Principală caracteristică a specificului agricol este că proprietatea este fărâmițată, acest fapt conducând către activități agricole de subzistență.

Efective de animale

Bovine = 930

Ovine = 900

Porcine = 1600

Sănătate

Pe teritoriul comunei există 2 cabinete medicale de familie, rezultând de aici un număr de 2444 persoane/ medic de familie, o medie destul de ridicată.

Educație, cultură, culte

În prezent, în comuna Călinești funcționează 4 școli generale cu clasele I-VIII și 5 grădinițe având în total 275 locuri. Cea mai importantă instituție educațională este Școala de Arte și Meserii cu profilul textile-pielărie, care, din păcate nu răspunde cerințelor pieței de muncă.

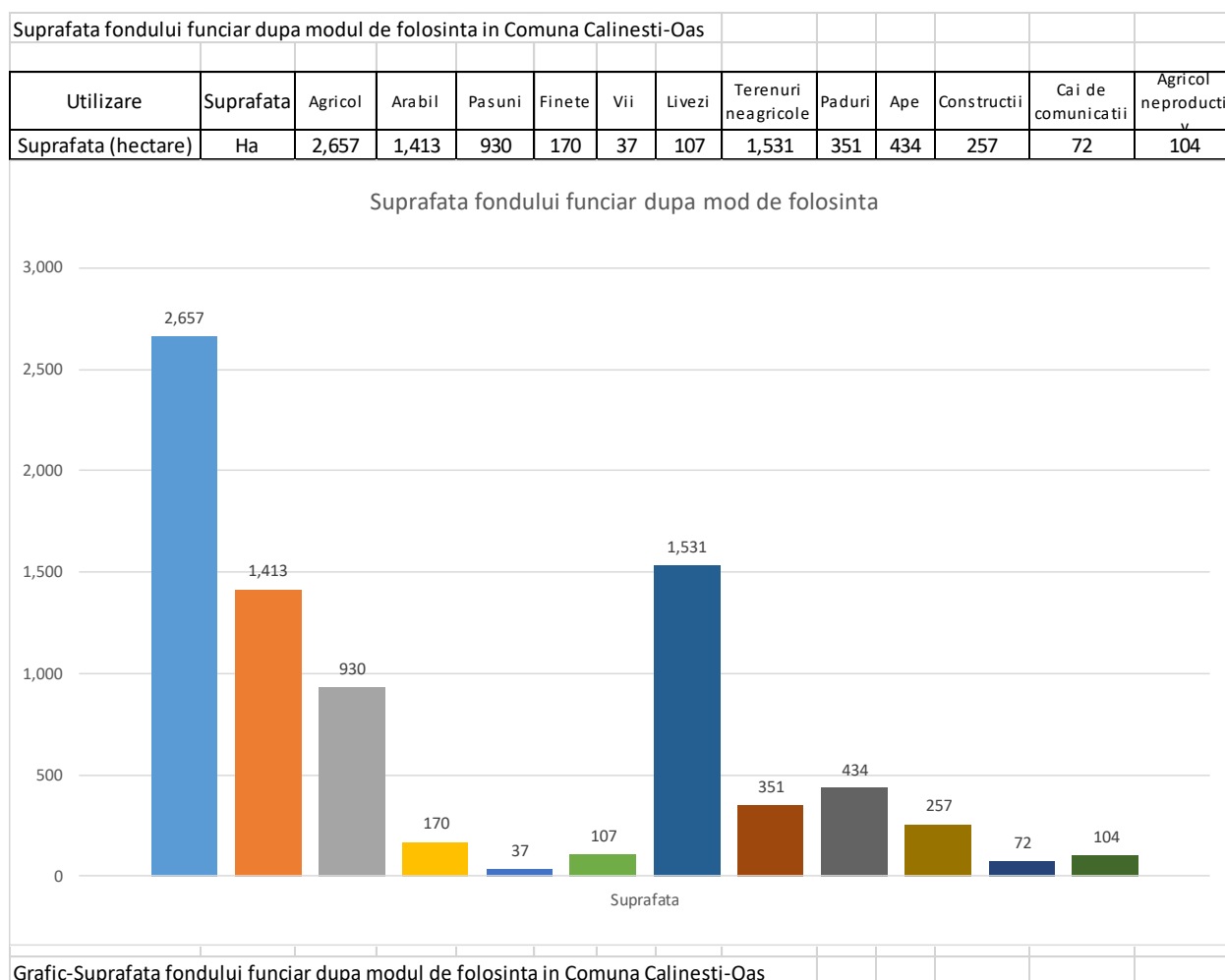
Pe teritoriul comunei există 2 camine culturale având împreună 400 locuri, o bibliotecă, 3 terenuri de sport, sala de sport.

În prezent, pe raza comunei figurează cinci biserici, din care una aparține cultului penticostal. Demn de remarcat este și faptul că în Lechința a existat cea mai veche biserică din zonă (construcția ei a început în anul 1604), care se află acum la Muzeul Țării Oașului din Negrești Oaș.

Marea majoritate a locuitorilor comunei sunt creștini ortodocși. În comună conviețuiesc și greco-catolici, romano-catolici, penticostali și martori ai lui Iehova.

Din punct de vedere al structurării suprafețelor de teren după modul de folosință situația din Comuna Călinești-Oaș este prezentată mai jos:

Graficul nr. 20:

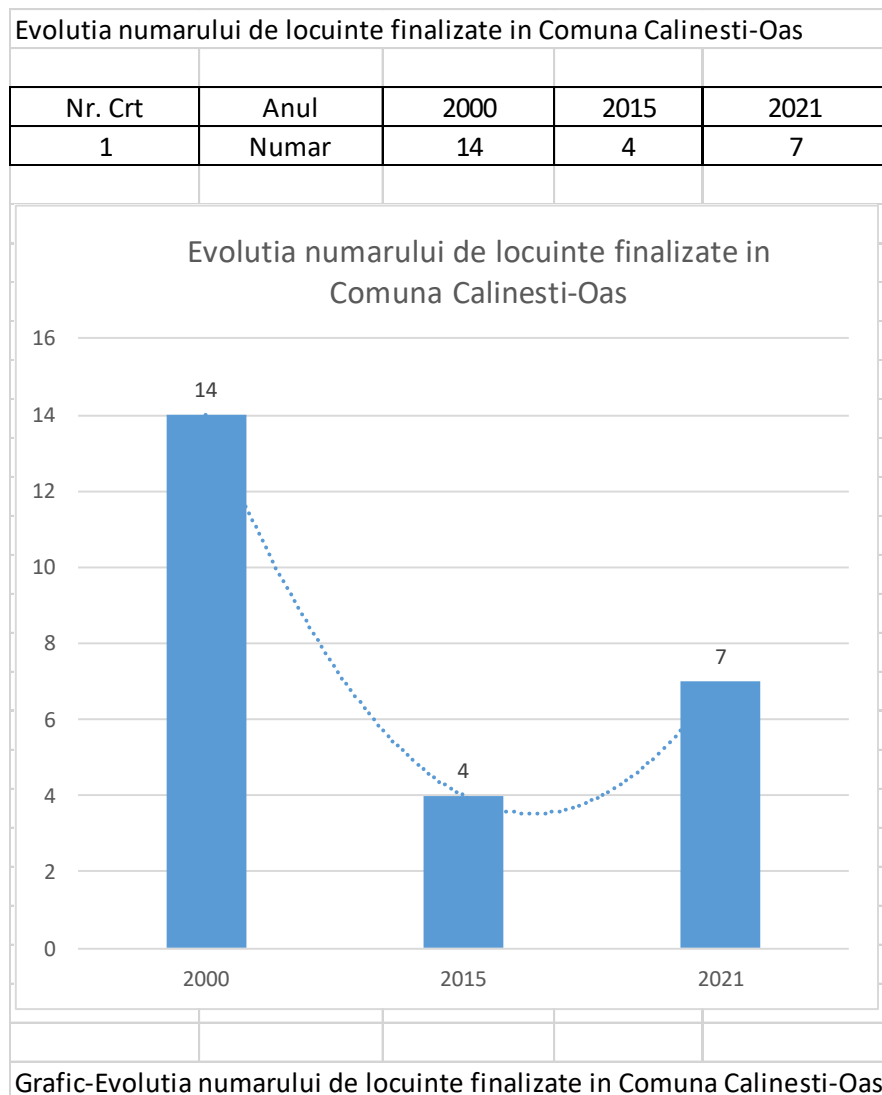

Spațiul locativ:

Din punct de vedere al structurii proprietății spațiului locativ, numărul total de locuințe din Comuna Călinești-Oaș este de 1874, din care în proprietate publică sunt 4 cărora le corespunde o suprafață totală de 168mp iar proprietate privată sunt 1870 cărora le corespunde o suprafață totală de 102138 mp

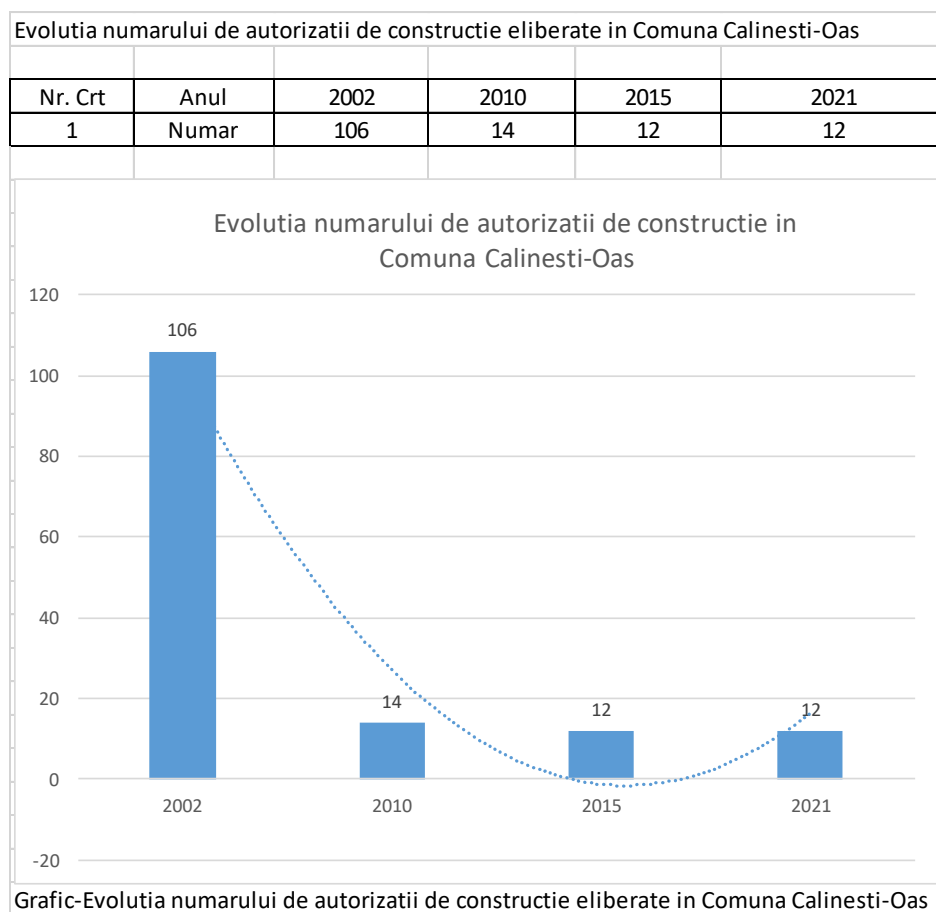
Evoluția Numărului de locuințe finalizate este prezentată mai jos:

Graficul nr. 21:

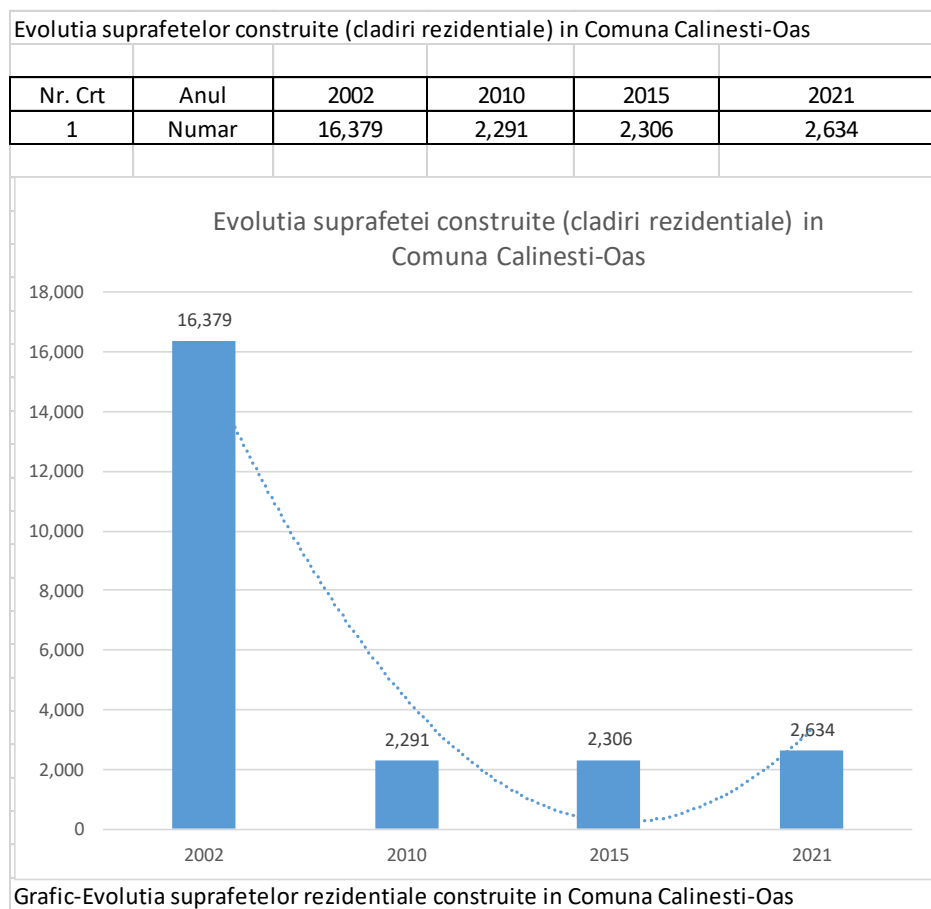
Evoluția numărului de autorizații de construcție eliberate și a suprafețelor aferente ce urmau să fie construite situațiile sunt prezentate în cele ce urmează cu precizarea că, în ultimii 10 ani evoluția lor este una relativ constantă.

Graficul nr. 22:

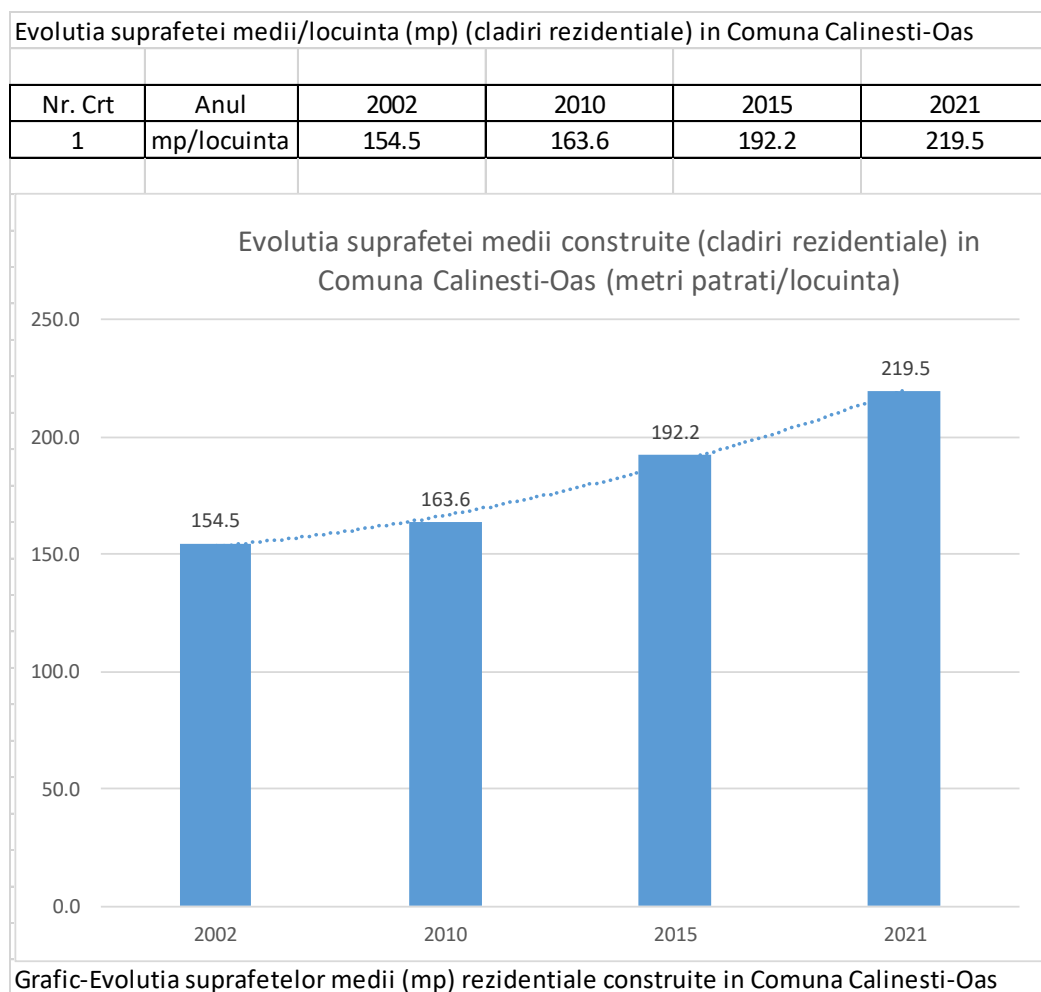
Evoluția suprafețelor construite (mp) în Comuna Călinești-Oaș :

Graficul nr. 23:

Evoluția suprafeței medii/unitate construită a clădirilor rezidențiale în Comuna Călinești-Oaș:

Graficul nr. 24:

CAPITOLUL III

ELABORAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI CĂLINEȘTI-OAȘ

3.1 Necesitatea elaborării Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică

Implementarea strategiei de dezvoltare pentru perioada 2021-2027, reprezintă o măsură obligatorie de dezvoltare socio-economică, elaborată în mod participativ, care să reflecte cât mai fidel nevoile, opțiunile și deciziile cetățenilor. Trebuie să reflecte, de asemenea, și disponibilitatea acestora de a se implica în problemele comunității și să fixeze direcțiile strategice de dezvoltare, identificând totodată sursele de finanțare sau modalitatea de finanțare a respectivelor măsuri. De aceea propun ca toți cei care identificați probleme la nivelul comunei, să le prezentați primăriei pentru a putea fi luate în calcul și pentru a le putea rezolva. Participarea comunității în acest subiect este una vitală, deoarece prin colaborarea cu ei putem determina care sunt nevoile comunității.

Strategia reprezintă radiografia generală a comunei, detalierea zonelor de interes, modul de implicare și rezultatul implicării tuturor factorilor interesați, responsabili și relevanți la nivelul comunei.

O asemenea Strategie presupune lărgirea perspectivei cunoașterii zonei comunității, prin precizările și clarificările aduse, astfel încât toate oportunitățile de dezvoltare, precum și de finanțare a proiectelor propuse să poată utiliza Strategia ca document de referință în planificarea, metodologia folosită, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor aplicate și a rezultatelor acestora.

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică trebuie să reprezinte cel mai important ghid în procesul de creștere a capacității autorităților locale de a planifica și elabora proiectele, a identifica și gestiona sursele de finanțare în conformitate cu voința comunității, normele și exigențele Uniunii Europene.

Întregul orizont de dezvoltare locală a comunei Călinești-Oaș trebuie să se raporteze la această Strategie, ce urmează a fi permanent actualizată, în funcție de oportunități și de resurse. De asemenea, Strategia ține cont de suportul legislativ al politicilor de dezvoltare locală, județeană și regională.

3.2 Metodologia de lucru

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Călinești-Oaș a fost elaborată în mod participativ, prin implicarea reprezentanților tuturor grupurilor social-demografice din comunitate.

Participarea populației la elaborarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a contribuit la creșterea spiritului de inițiativă a cetățenilor din comunitate, la implicarea categoriilor vulnerabile în procesul de luare a deciziilor și la responsabilizarea comunității pentru deciziile luate și pentru întreg procesul de dezvoltare.

Totodată, implicarea actorilor din comunitate creează premisele creșterii gradului de dezvoltare a parteneriatelor dintre administrația publică locală, organizațiile comunitare și sectorul privat, în vederea soluționării problemelor comunitare.

Pentru elaborarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a comunei Călinești-Oaș s-a pornit de la identificarea nevoilor locale, repartizate pe domenii de interes, de la resursele locale și cele potențiale, de la prioritățile stabilite, urmându-se cadrul strategic de dezvoltare național, regional și județean.

Administrația Publică Locală a comunei Călinești-Oaș a înțeles necesitatea elaborării unei asemenea Strategii în mod participativ, în vederea dezvoltării durabile a localității.

De asemenea, atât programele derulate de Guvernul României cât și programele de finanțare de la Uniunea Europeană ce se derulează prin „Fondurile Structurale”, componenta regională, reclamă o asemenea exigență și anume, existența unei Strategii de Dezvoltare Socio-Economică, a unei planificări a investițiilor și proiectelor de dezvoltare, precum și a consultării populației privind proiectele ce urmează a fi elaborate, finanțate și implementate.

Accesarea unor fonduri cu finanțare nerambursabilă nu poate fi făcută în absența unei asemenea Strategii de Dezvoltare Socio-Economică, în care trebuie să se regăsească toate etapele pregătirii unui proiect depus pentru finanțare.

3.3 Procesul de planificare strategică

3.3.1 Identificarea necesităților de dezvoltare la nivelul comunității

Trebuie precizat de la bun început faptul că în Comuna Călinești-Oaș este în plină desfășurare realizarea unui nou Plan Urbanistic General care va clarifica și alinia partea de urbanism în conformitate cu nevoile actuale ale comunei.

Necesitățile exprimate de către cetățeni se suprapun în mare măsură cu direcțiile de dezvoltare identificate și propuse de administrația publică locală.

Domeniu	Probleme identificate care trebuie rezolvate
1. Infrastructura Drumuri de acces	-În cursul lunii noiembrie-decembrie 2022 cu surse de la bugetul local se efectuează lucrări de reabilitare a străzilor Crinului, Florilor și Viilor din Călinești-Oaș: Străzile sunt în intravilanul localității Călinești-Oaș Strada Crinului, Lungime=395m Strada Viilor, Lungime=132m Strada Florilor, Lungime=165m -Sunt în plan modernizarea drumului comunal DC90 pe o lungime de 2 km (lățime de 5m) care face legătura între Coca și Călinești-Oaș -amenajare trotuar aferent străzii Crinului din Călinești-Oaș

	- reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Călinești-Oaș și localitățile aparținătoare (proiect aflat în stadiul de realizare a studiului de fezabilitate) vizează străzile: din Calinești-Oaș: 1. Maluri 2. Izvorului 3. Viitorului 4. Horburi (Noua) 5. Fagului 6. Pescarilor 7. Cocărăni 8. Pășteni 9. Boteni 10. Bumbeni 11. Dealului 12. Tripanului 13. Berdeasca 14. Tineretului 15. Barajului 16. Tufelor 17. Grui 18. Tămășani 19. Plopilor 20. Fântânelor 21. Cireșilor 22. Joseni 23. Mălinilor 24. Deltei 25. Iazului
--	--

	26. Titieș 27. Salcânilor 28. Copileni 29. Prunilor 30. Zorilor 31. Secției 32. Veseliei 33. Pulberean 34. Plișcă 35. Lucernei 36. Bisericii 37. Liliacului 38. Satmarel 39. Dumbrava 40. Pricipală 41. Viilor 42. Târgului 43. Hurdurca 44. Nive 45. Brândușei 46. Malului 47. Hurca 48. Florilor 49. Avântului 50. Crinului 51. Mică Sunt vizate de asemenea spre modernizare străzile din localitatea Coca: 1. Viilor
--	--

	2. Pietroasa 3. Ciuturci 4. Teilor DJ 5. Stângaciului 6. Stejarului 7. Cărpiniș 8. Fagului 9. Pădurii 10. Mocerîța 11. Iazului 12. Școala Veche 13. Ulmului 14. Școlii 15. Principală Sunt vizate de asemenea spre modernizare străzile din localitatea Lechința: 1. Copileni 2. Arini 3. Ivănești 4. Bisericii Bătrâne 5. Dămian 6. Josani 7. Gării 8. Malului 9. Evreilor 10. Tâmplarului 11. Viilor 12. Gogeni 13. Școlii 14. Cioncășele
--	--

	15. Lăptarului 16. Principală 17. Susani 18. Izvorului 19. Carierei Sunt vizate de asemenea spre modernizare străzile din localitatea Pășunea Mare: 1. Pășunii 2. Fermelor 3. Tineretului 4. Crinului 5. Câmpului 6. Principală 7. Școlii DC 80 8. Mujdeni 9. Salciei 10. Nouă 11. Speranței 12. Bisericii
Infrastructura Utilități publice	Apă potabilă și canalizare: - extinderea rețelei comunale de alimentare cu apă potabilă pe segmentul: Călinești-Oaș-Sala de Nunți DJ109L - Călinești DJ197 (spre Gherța); Alimentare publică cu energie verde (auto):

	-realizarea de stații de reîncărcare autoturisme electrice după cum urmează: 1. în Călinești-Oaș 2 stații de reîncărcare 2. în Coca 1 stație de reîncărcare 3. în Lechința 1 stație de reîncărcare 4. în Pășunea Mare 1 stație de reîncărcare Modernizare și extindere rețele de iluminat public: -extinderea rețelei de iluminat public in localitatea Pășunea Mare, pe o lungime de 3,5km (Strazile: Nouă și Speranței precum si Strada Fermelor si Strada Făget) EXTINDERI DE REȚELE ELECTRICE: Conform planurilor de investiții comunicate Consiliului Județean există prioritizată extinderea de rețea de electrificare pentru: -DC71 Călinești-Lechința În Calinești-Oaș sunt vizate extinderi de rețele electrice astfel: -Strada Izvorului -Strada Malului -Strada Cireșilor -Strada Făget În Coca sunt vizate extinderi de rețele electrice astfel: -Strada Ciuturci
--	--

	În Lechința sunt vizate extinderi de rețele electrice astfel: -Strada Josani În Pășunea Mare sunt vizate extinderi de rețele electrice astfel: -Strada Fermei -Strada Pășunii -Strada Bisericii EXTINDERI DE ILUMINAT PUBLIC: În Calinești-Oaș sunt vizate extinderi de iluminat public astfel: -Strada Izvorului -Strada Malului -Strada Cireșilor -Strada Făget În Coca sunt vizate extinderi de iluminat public astfel: -Strada Ciuturci În Lechința sunt vizate extinderi de iluminat public astfel: -Strada Josani În Pășunea Mare sunt vizate extinderi de iluminat public astfel: -Strada Fermei -Strada Pășunii -Strada Bisericii -Strada Tineretului -Strada Nouă
--	--

	-Strada Speranței -Strada Câmpului -Strada Crinului TERENURI MULTIFUNCȚIONALE DE SPORT -există în plan realizarea a 2 terenuri multifuncționale de sport bugetate la suma de 500.000 RON/teren iar în prezent sunt depuse 2 proiecte la Compania Națională de Investiții în vederea finanțării -Există nevoia de reabilitare și modernizare a dispensarului uman din Călinești-Oaș. În acest sens este vizat un proiect prin PNRR
Infrastructură Mediu	- îmbunătățirea sistemului integrat de management al deșeurilor (colectare, transport, depozitare și reciclare); În acest sens se solicită finanțare prin PNRR pentru platformă de deșeuri, clădire, parcare si sistem de iluminat în localitatea Lechința - împădurirea terenurilor degradate; - lucrări de îmbunătățiri de combatere a alunecărilor de teren; - curățenia localităților; Este în plan achiziția unui Unimog dotat cu lamă pentru dezăpezire si perie de curățat -s-au realizat acțiuni periodice de curățenie la barajul de la Călinești-Oaș în care au fost implicate: Școala din Călinești-Oaș si Apele Române
2. Modernizări și dotări edilitare	- alocare de terenuri pentru construcția de locuințe pentru tineri;

	- înființare piață de desfacere a produselor agricole, respectiv stimularea târgului comunal și dotarea acestuia cu sursă de apă; -realizarea unei anexe la târg pentru depozitarea utilajelor de iarnă și a consumabilelor aferente. - înființare spații de recreere; - înființare spații de joacă pentru copii în comună si în cele 3 localități aparținătoare (4 părculețe a câte 50.000 RON); -realizare complex sportiv în Călinești-Oaș ce vizează realizarea a 2 terenuri+parcări (în valoare de 2.000.000 RON, proiect depus la CNI) -există nevoia de achiziționare a unui tractor care să fie utilizat de Comună la diverse lucrări utilitare (valoare 38.000 Euro-GAL Țara Oașului) -nevoia de a achizitiona diferite dotari (tocator de vegetatie, incarcator frontal, vidanja, etc) S-au achizitionat in august 2021: •Excavator pe roți TAKEUCHI TB295 W V-P, 1 buc, Set 5 cupe excavare, tocatore de vegetație TT130, echipat complet pentru cuplarea mecanică și hidraulică pe excavator TB295W V-P, inclusiv un set de CIOCANE de rezervă •Basculantă Mercedes-Benz New Atego 1021 AK 4x4, 1 buc, Săăriță Bucher One OH2500 de 4 mc, 1 buc, Plug de zăpadă Bucher Polix RN30+, 1 bucată.
3. Mediul de afaceri	- atragerea de investitori; - dezvoltarea asociațiilor de producători; - înființarea unui incubator de afaceri; - dezvoltarea turismului prin înființarea de pensiuni.
4. Servicii sociale	- organizarea unor evenimente culturale; Tradițional data de 8 Septembrie a fiecărui an este Hramul Bisericii -Sfânta

	Mărie Mică și această sărbătoare este asimilată cu o sărbătorire a Comunei. -se mai anuversează 1 Decembrie -Ziua Națională, Comemorarea eroilor -se acordă anual un cadou de 500 RON cuplurilor care aniversează 50 de ani de căsătorie - facilități pentru crearea de noi locuri de muncă în comună; - oferirea de facilități și subvenții pentru agricultori; - îmbunătățirea sistemului de transport în comun.
--	--

3.3.2 Studii de fezabilitate și proiecte existente

Proiecte prioritare:

- Consolidarea malului de pe strada Bisericii pentru vâlceaua de la Bandasu pe DJ 109L, avand ca amplasament intravilanul Comunei Călinești-Oaș, strada Bisericii, amplasamentul făcând parte din domeniul public al Comunei Călinești-Oaș și parțial fiind prprietate particulară, suprafața totală afectată de lucrări fiind de aprox. 1400 mp, inclusiv zona tubată și suprafețele acoperite cu strat vegetal. (exista documentatie)
- Extindere rețele de canalizare menajeră în Com. Călinești-Oaș, Lechința, Coca și Pășunea Mare, proiect în valoare totală de 36.375.956,00+TVA=43.287.387,64 RON si care presupune ca și centralizare 51,4 km canalizare cu diam 250mm, 1,68km canalizare cu diam 315mm, 1097 camine de vizitare, 1782 racorduri si 18 cămine de pompare, rețele de refulare de apă uzată de 15,73km, rețele de refulare de ape uzate de 1,51km, 30 buc stații de pompare de ape uzate, 2 stații de epurare, 30 de racorduri electrice, 12 subtraversări de DJ, 6 subtraversari de DC si 2 guri de vărsare în emisar. (exista SF 51/2021)
- Alimentare cu apă în Comuna Călinești-Oaș, jud. Satu Mare, care presupune investiții ce cuprind: Conductă de aducțiune de 5000 ml, conductă de

alimentare cu apă 25052 ml, hidranți de incendiu 167 buc, branșamente de apă 524 buc, rezervor de înmagazinare de 200mc, stație de clorinare 1 buc, stație de ridicare a presiunii, 1 bucată. (proiect 65/2019)

- Reabilitare energetică dispensar uman în localitatea Călinești-Oaș, comuna Călinești-Oaș, jud. Satu Mare (proiect 14/2022), și care presupune: reparare de elemente de beton, refacere șarpantă, montare învelitoare din țiglă ceramică, hidroizolarea învelitorii, termoizolarea pereților exteriori, a planșeului peste etaj, realizarea de diverse reparații, refacerea trotuarelor de gardă, asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, înlocuirea instalațiilor și a centralei termice, montarea de senzori de temperatură pentru reglarea temperaturii în încăperi, amenajarea a 2 locuri de parcare și montarea unei stații de încărcare pentru mașini electrice.
- Modernizare străzi de interes local în Comuna Călinești-Oaș, județul Satu Mare
- Modernizare străzi de interes local în Comuna Călinești-Oaș (proiect 88/2020)

3.3.3 Dezvoltarea comunei Călinești-Oaș în viziunea administrației locale

Conducerea Primăriei Călinești-Oaș, Consiliul Local, a propus mai multe măsuri de regenerare socio-economică a comunei, pe care, așa cum rezultă din Strategia de Dezvoltare Socio-Economică.

Măsura A – Îmbunătățirea infrastructurii locale de transport

Scop – Creșterea atractivității comunei în vederea realizării unor investiții în economia locală, a promovării potențialului turistic, acces al producătorilor la piețele de desfacere, acces al locuitorilor către unități medicale.

Activități:

- Reabilitare și modernizare a 30 de străzi din interiorul localității Călinești-Oaș și a satelor aparținătoare;
- Realizarea de trotuare acolo unde este cazul (din punct de vedere al spațiului existent);
- Reabilitare de drumuri în zonele de extindere a intravilanului comunei;

- Realizarea unor spații pentru parcare;
- Construirea și reabilitarea unor podețe și punți pietonale afectate de vechime și uzură;
- Modernizarea drumurilor de legătură cu zonele limitrofe;
- Modernizare drumuri de interes economic local, inclusiv drumuri agricole;
- Modernizare drumuri de acces la obiective turistice (Casa Muzeu – Ciora Iacob);
- Realizare de lucrări de îmbunătățiri funciare pentru prevenirea alunecărilor de teren care afectează căile de transport.

Măsura B – Utilități publice

Scop – Creșterea calității vieții și a nivelului de trai al populației.

Activități:

- Extindere rețea comunală de alimentare cu apă potabilă, cu precizarea ca în prezent sunt acoperite 95% din zonele locuite;
- Realizarea rețelei de evacuare a apelor uzate (care în prezent acoperă aproximativ 20% din zonele locuite)
- Realizarea unei stații de epurare noi în Pășunea Mare și care va deservi localitățile Pășunea Mare și Coca
- Realizarea unor rețele de canalizare în localitățile comunei;
- Modernizarea și extinderea rețelei de iluminat public;
- Extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică;
- Realizarea sistemului de iluminat festiv și decorativ al unor obiective din comună;
- Finalizarea sistemului de management integrat și colectare selectivă a deșeurilor – delegarea serviciilor de gestionare a deșeurilor către operatorul regional; Momentan colectarea deșeurilor se face de către Monderec SRL. Comuna Călinești-Oaș este membră în ADI Câmpia Oașului și Turulung unde există un proiect de modernizare a colectării și managementului de deșeuri menajere.

- Construirea unei capele mortuare în localitatea Coca
- Construire cămin cultural în Lechința.

Măsura C – Infrastructura pentru administrație, educație, sănătate, cultură culte și sport

Scop – Creșterea gradului de instrucție, de educație civică, de informare, de formare a unei culturi comunitare și de îmbunătățire a stării generale de sănătate a populației.

Activități:

- Înființare complex sportiv în Călinești. Exista planuri de înființare complexe sportive în Coca și Pășunea Mare
- Acordarea de terenuri pentru tinerii căsătoriți. În trecut s-au mai acordat terenuri tinerilor căsătoriți. Există intenția de reluare a acestor acordări cu scopul stimulării formării de familii și a retenției de tineri în zonă;
- Modernizarea serviciului voluntar pentru situații de urgență. Exista intenția de a autoriza mașina de intervenție dotată cu rezervor de 4000 litri;
- Modernizarea, extindere și dotare spațiilor medicale existente în localitățile comunei; În acest sens există un proiect depus de 100.000 Euro pentru dispensarul uman din Călinești-Oaș, proiect finanțat prin PNRR și care vizează reabilitarea temică, izolare și anvelopare clădire (acoperiș, geamuri, centrală, pompă apă precum și realizarea unui sistem fotovoltaic care să deservească dispensarul. Sursele vizate implicate prin Primărie sunt estimate la 1.000.000 RON pentru acest proiect)
- Modernizare cimitir prin reabilitarea gardului existent.

Măsura D – Infrastructura pentru agrement, petrecerea timpului liber și protecție socială

Scop – Creerea unor condiții populației locale pentru agrement și petrecerea timpului liber, care să contribuie astfel la creșterea calității vieții.

Activități:

- Amenajarea unor parcuri pentru recreere, promenadă și agrement în Călinești-Oaș precum și în cele 3 sate aparținătoare (4 parcuri x 50.000 RON/parc, și care au și spațiu de joacă pentru copii);
- Organizarea de activități folclorice și cultural-artistice în comună (8 septembrie-Ziua Comunei);
- Înființarea de servicii sociale care să răspundă nevoilor comunității.

Măsura E – Infrastructura de afaceri

Scop – Dezvoltarea mediului de afaceri, crearea de locuri de muncă și a premiselor pentru o dezvoltare durabilă a comunei Călinești-Oaș .

Activități:

- Înființarea unui mini-parc industrial
- Măsuri pentru sprijinirea turismului și a agroturismului;
- Reabilitarea târgului comunal unde să se desfășoare produsele agro-alimentare locale 1 dată/lună, în prima zi de luni de după data de 15 a fiecărei luni;

Măsura F - Creșterea capacității instituțiilor locale. Întărirea coeziunii sociale

Scop – Creșterea capacității comunitare pentru susținerea procesului de dezvoltare locală.

Activități:

- Creșterea capacității autorităților locale în vederea implementării programelor din fonduri destinate dezvoltării locale;
- Înființarea Serviciului Poliției comunitare care există în Organigramă dar nu există faptic;
- Necesitatea participării la cursuri de instruire și perfecționare a persoanelor din administrația locală, din sistemul instituțional local pe tematici: Achiziții publice, taxe și impozite, CECCAR, etc;

- Organizarea de seminarii și dezbateri la nivelul comunității în vederea creșterii capacității comunitare, de a crea strategii proprii de dezvoltare, de a identifica surse de finanțare, de a elabora și implementa proiecte, în scopul dezvoltării locale. Susținerea dezvoltării societății civile în general, care prin activitățile desfășurate poate contribui la întărirea coeziunii sociale pe termen lung; Momentan la ieșirea de la Biserică, Duminica se fac întâlniri Ad-Hoc după slujbă, unde participă comunitatea locală
- Îmbunătățirea și diversificarea serviciilor sociale de asistență;
- Promovarea standardelor și cerințelor Uniunii Europene în problema protecției sociale.

Măsura G – Conservarea și protecția mediului înconjurător

Scop – Creșterea calității mediului ambiant

Activități:

- Îmbunătățirea sistemului integrat de management și colectare selectivă a deșeurilor menajere;
- Delegarea serviciilor de salubritate către operatorul regional;
- Identificarea programelor de protecție a mediului în vederea întocmirii unor proiecte care să conducă la stoparea oricărei degradări a mediului natural și la îmbunătățirea calității lui;
- Identificarea surselor de poluare, identificarea măsurilor de combatere și reducere a poluării precum și identificarea de surse de finanțare pentru proiecte care vizează reducerea sau eliminarea poluării la nivel de comună (înlocuirea materialelor din azbociment folosite la acoperișuri, introducerea sistemelor alternative de energie – panouri solare și fotovoltaice);
- Extinderea zonei împădurite a comunei, prin plantarea terenurilor degradate;

- Realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare pentru stabilizarea terenurilor predispuse alunecărilor de teren și regularizare a cursurilor de apă care prezintă potențial pericol de inundații

3.3.4 Comitetul de Dezvoltare Strategică Socio-Economică

Pe lângă propunerile făcute de cetățeni, membrii Comitetului Organizațional au făcut și alte propuneri, astfel încât să fie acoperite toate domeniile care fac obiectul Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică.

Membrii propuși au fost consultați de către Comitetul Organizațional în legătură cu voința de a face parte în mod voluntar din CDSE.

Grupurile de lucru din cadrul CDSE, împreună cu reprezentatul consultantului desemnat să elaboreze Strategia au întocmit Planul de Activități în vederea elaborării Strategiei.

În prima etapă s-a făcut o instruire a membrilor CDSE de către Conducerea Primăriei și a consultantului în baza unei metode consacrate de facilitare și consultare comunitară, (metoda ORID), pentru procesul de elaborare a Planului și diseminarea rezultatelor către cetățeni.

În a doua etapă s-a trecut la realizarea propriu-zisă a Planificării Strategice prin metoda fundamentală de seminar care a presupus desfășurarea unui ciclu de 5 seminarii interactive.

Elaborarea Planului a început cu seminarul pregătitor în care au fost expuse:

- Necesitatea elaborării Strategiei în mod participativ
- Importanța existenței unei Strategii elaborate în mod participativ
- Analiza SWOT a potențialului comunei Călinești-Oaș , atât general, cât și pe domenii de interes
- Identificarea factorilor de decizie, a factorilor implicați și a factorilor interesați.

3.3.5 Analiza S.W.O.T.

Analiza SWOT – Cadrul general

Puncte tari	Puncte slabe
- potențial agricol, pomicol și zootehnic - existența rețelei de alimentare cu apă în Călinești-Oaș - buna dotare a căminului cultural din Călinești-Oaș - existența rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în Lechința, Coca și Pășunea Mare - existența rețelei de alimentare cu apă și canalizare în localități - accesibilitate facilă în comună, datorită tranzitării de către drumul național DJ107 și drumul județean DJ109 - existența grădinițelor și școlilor în toate localitățile din comună (Călinești-Oaș, Lechința, Coca și Pășunea Mare) - ecumenismul local, existența lăcașelor pentru fiecare cult, în fiecare localitate din comună, în total 8 biserici și o casă de rugăciuni - apropierea de Municipiul Satu Mare - apropierea de Aeroportul Internațional Satu Mare - existența infrastructurii de comunicații de voce și date, fixe și mobile (Digi, Orange, Vodafone și Telekom) - atractivitatea comunei din perspectiva dezvoltării imobiliare private	- lipsa rețelei de canalizare extinse în localitatea Călinești-Oaș, fiind ocoperită doar aprox 20% cu canalizare - spații verzi amenajate pentru recreere insuficiente - infrastructură slab dezvoltată pentru practicarea activităților sportive (săli și terenuri de sport) - starea precară a drumurilor de interes local – drumuri vicinale, străzi și ulițe

- stare bună a infrastructurii principale de transport - existența a unui dispensar și a două puncte farmaceutice în Călinești-Oaș - existența mediului de afaceri cu perspective promițătoare de dezvoltare - existența unui serviciu de salubritate și management al deșeurilor autofinanțat - spirit antreprenorial dezvoltat al cetățenilor din comună - transport local asigurat - existența unui PUG în lucru cu perspectivă de finalizare în cea de a doua jumătate a anului 2023 - Ziua comunei în data de 8 septembrie a fiecărui an, cu manifestarea de tradiții și obiceiuri populare locale	
Oportunități - valorificarea potențialului agricol, pomicol și zootehnic al comunei, prin înființarea de microferme și exploatații agricole cu produse ecologice - existența fondurilor structurale ale UE, fondurilor guvernamentale și posibilitatea accesării lor - existența studiilor de fezabilitate pentru proiecte de reabilitare a infrastructurilor și rețelelor edilitare - alocarea de terenuri pentru construcția de locuințe tinerilor	Amenințări - îmbătrânirea populației - rata scăzută a natalității în comună - migrația populației tinere în străinătate - predispoziția la alunecări de teren în localitatea Lechința

- acordarea de facilități investitorilor din partea CL - relația bună cu administrația județeană în vederea finanțării proiectelor de investiții - perspectivele de schimbare și îmbunătățire a mentalității cetățenilor, datorită numărului mare de tineri plecați în statele UE	
---	--

Analiza SWOT – Infrastructură, utilități publice, comunicații, dotări edilitare

Puncte tari - situarea comunei la un drum național - rețea de transport de înaltă tensiune - rețea de transport de joasă tensiune - rețea de iluminat public - existența rețelei de comunicații de voce și date, fixe și mobile, în toate localitățile comunei - existența lucrărilor de extindere a rețelei de alimentare cu apă, canalizare și reabilitare stradală în localitățile comunei - existența unui proiect pentru construirea unui teren de sport multifuncțional - existența unui sistem de transport în comun - existența unui serviciu de salubritate și management al deșeurilor autofinanțat	Puncte slabe - lipsa rețelei de canalizare suficient dezvoltate în localitatea Călinești-Oaș și în localitățile aparținătoare - lipsa lucrărilor de îmbunătățiri funciare din perspectiva alunecărilor de teren - inexistența unui sistem de alimentare cu gaze naturale
Oportunități	Amenințări

- perspectivele de înființare/extindere a rețelei de canalizare în Călinești-Oaș - existența posibilităților de finanțare a proiectelor de infrastructură din fondurile structurale ale UE și fondurile guvernamentale - relația bună cu administrația județeană, care poate sprijini proiectele de dezvoltare locală - perspectiva concesiunii unor terenuri - realizarea lucrărilor de extindere a rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în comună și în localitățile aparținătoare - înființarea rețelei de alimentare cu gaze naturale	- bugetul local insuficient susținerii investițiilor în infrastructură - costurile mari pentru realizarea integrală a rețelelor de alimentare cu apă, canalizare, modernizare rețea alimentare energie electrică și iluminat public în comună - costuri mari cu reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport rutier la nivelul comunei
---	---

Concluzii:

Infrastructura de transport degradată precum și stadiul actual al rețelelor de utilități publice, constituie o piedică în calea potențialilor investitori, afectând astfel procesul de dezvoltare a vieții economice a comunei Călinești-Oaș .

Atât fructificarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor pentru rețelele existente prin accesarea de fonduri europene, cât și elaborarea de studii pentru restul utilităților necesare în toate comună și finanțarea lor prin fonduri structurale va duce la o dezvoltare durabilă și la creșterea calității vieții în comuna Călinești-Oaș .

Analiza SWOT – Mediul de afaceri

Puncte tari - apropierea de municipiul Satu Mare - existența livezilor în comună - existența rețelei de magazine de desfacere a produselor alimentare - existența unor service auto - existența depozitelor de materiale de construcții în comună - târg de produse locale lunar - existența unităților de prelucrare a lemnului - spirit antreprenorial dezvoltat al locuitorilor comunei - existența unor unități de prestări servicii în agricultură	Puncte slabe - lipsa investitorilor - forța de muncă insuficientă și necorespunzător calificată
Oportunități - înființarea unităților de procesare a produselor agricole - concesiunea terenurilor pentru investiții private (fabrici și depozite de materiale de construcții, depozite de produse metalice, stație de betoane, ateliere de tâmplărie PVC) - promovarea obiectivelor de interes local: - existența programelor de finanțare ale UE - deschiderea administrației locale către oferirea de facilități investitorilor	Amenințări - îmbătrânirea populației - birocrăția administrativă excesivă privind accesarea unor programe și fonduri comunitare - legislație incoerentă și instabilă

- creșterea utilizării potențialului turistic al zonei - construirea unor baze hoteliere/spa	
---	--

Concluzii:

Stadiul actual de realizare a utilităților publice și starea precară a infrastructurii de transport constituie o piedică în calea investitorilor, fapt care afectează întreaga dezvoltare a comunei. Cu toate acestea, în comună se poate valorifica potențialul agricol și mai ales cel al resurselor naturale existente. Se remarcă disponibilitatea administrației locale în sprijinirea și atragerea investitorilor prin acordarea de facilități. Este foarte importantă, de asemenea, o strategie de mediatizare a oportunităților de dezvoltare ale zonei, cu accent pronunțat pe dezvoltarea turistică și de informare a populației privind sursele de finanțare existente, precum și cele potențiale, prin care să-și poată implementa proiectele propuse.

Analiza SWOT – Servicii sociale, educație, sănătate, sport, divertisment

Puncte tari	Puncte slabe
- existența grădinițelor și școlilor - dotarea bună a școlilor din localitățile comunei - mijloace de transport pentru școlari - existența căminului cultural în Călinești-Oaș - existența fondurilor pentru susținerea venitului minim garantat și pentru ajutorul de încălzire - existența serviciilor de sănătate publică - existența bisericilor pentru toate confesiunile existente	- cămin cultural inexistent în afara comunei Călinești-Oaș - lipsa locuințelor sociale - lipsa facilităților de divertisment și relaxare - lipsa unei săli de sport - lipsa unor terenuri de sport - educație civică privind protecția mediului

- existența unei asociații sportive finanțate de către Consiliul Local (Călinești-Oaș)	
Oportunități - înființarea unor spații verzi amenajate pentru joacă și recreere - existența fondurilor structurale ale UE pentru dezvoltarea resurselor umane - valorificarea potențialului cultural artistic - dotarea căminelor culturale cu instalații audio performante	Amenințări - migrația populației tinere - incoerenta și inconsecvența legislației în domeniu

Concluzii:

Se constată necesitatea îmbunătățirii sau înființării serviciilor de asistență socială, precum și dezvoltarea serviciilor în domeniul educației și sănătății.

Administrația locală, prin Serviciul Social, va putea să rezolve o parte din problemele sociale ale comunei prin accesarea de fonduri structurale privind infrastructura și protecția din acest domeniu atât de sensibil și important.

Analiza SWOT – Cadrul instituțional administrativ

Puncte tari - colaborare buna între institutii - spații publice de informare suficiente - colaborare eficienta cu institutiile județene - comunicare bună a autoritatii locale cu cetatenii - personal didactic calificat	Puncte slabe - lipsa unor infochioșcuri - dotare necorespunzătoare a instituțiilor publice cu mijloace de informare și echipamente logistice
--	--

- existența unui serviciu voluntar pentru situații de urgență - transparenta la nivel decizional - existența site-ului comunei	
Oportunități - actualizarea site-ului comunei - angajarea de personal calificat în administrația publică - perspective de creștere a veniturilor bugetului local	Amenințări - tendința de scădere a numărului de elevi - instabilitatea cadrului legislativ - lipsa de resurse umane

Concluzii:

Administrația locală este receptivă și deschisă dezvoltării relației cu cetățenii, promovării unor decizii ca urmare a unor consultări comunitare, promovării unor proiecte ca urmare a unei planificări participative. Colaborarea bună pe care autoritățile locale o au cu cele județene va crește șansele comunei Călinești-Oaș de a accesa atât fonduri de la Uniunea Europeană cât și de la Guvernul României.

3.3.6 Planificarea dezvoltării prin metoda fundamentală de seminar

Procesul planificării dezvoltării comunei Călinești-Oaș pe termen scurt și mediu, surprins în prezenta Strategie, a presupus parcurgerea a patru seminarii, după cum urmează:

- **Seminarul Viziunilor** – etapa în care au fost identificate realizările realiste în viziunea comunității la un moment dat, și anume finalul perioadei pentru care s-a elaborat Strategia, respectiv anul 2027;
- **Seminarul Contradicțiilor** – etapa în procesul dezbaterii comunitare, cu ocazia căreia au fost identificate obstacolele care stau în calea realizării obiectivelor propuse de comunitate;

- **Seminarul direcțiilor strategice** – etapa în care au fost identificate soluțiile pentru depășirea obstacolelor identificate cu ocazia seminarului anterior, cât și activitățile care vor fi întreprinse;
- **Seminarul implementării** – cel al planurilor de acțiune, prin care s-au concretizat pașii care vor întreprinși pentru realizarea fiecărei activități. Tot aici sunt stabilite termene de implementare și responsabilități. S-a elaborat planul de activități pe termen lung 2021 – 2027, care are în vedere toate oportunitățile de dezvoltare și sursele de finanțare identificate.

Rezultatele fiecărui seminar au fost diseminate în comunități, trecându-se apoi la pasul următor, după ce membrii comunității au fost de acord cu cele stabilite.

3.3.6.1 Seminarul viziunilor

Obiectivul seminarului: Identificarea realizărilor comunei Călinești-Oaș până în anul 2027.

Întrebare: Cum ați vrea să arate comuna dumneavoastră în anul 2027?

Infrastructura de transport	Utilități publice	Educație și divertisment	Mediul de afaceri	Turism	Servicii sociale
Drumuri asfaltate în întreaga comună	Rețea alimentare cu apă în toată comuna	Școli și grădinițe modernizate	Atragere investitori	Promovarea obiectivelor de interes local	Serviciu voluntar pentru situații de urgență dotat conform standardelor europene
Drumuri laterale și poduri reabilite și modernizate	Canalizare menajeră în toată comuna	Parcuri și spații de recreere	Centru de informare și consultanță	Promovarea obiectivelor turistice de interes local	Capele mortuare și cimitire amenajate
Drumuri laterale pentru utilaje agricole	Iluminat public modernizat	Sală de sport	Ferme zootehnice înființate		Biserici renovate
Drumuri de interes local modernizate	Extinderea rețelei de alimentare cu energie electrică	Teren de sport	Înființarea unei piețe de desfacere a produselor locale agricole		Cabinete medicale modernizate, dotate și funcționale în fiecare localitate
Semnalizare rutieră conform standardelor europene	Management integrat și colectare selectivă a deșeurilor	Centru de documentare și informare (bibliotecă comunală, sală acces internet)			Servicii de medicină umană și veterinară

		Cămine culturale modernizate și dotate			Puncte farmaceutice în fiecare localitate
					Terenuri pentru tinerii căsătoriți

3.3.6.2 Seminarul contradicțiilor

Obiectivul seminarului: Identificarea obstacolelor care ar putea împiedica realizarea viziunilor.

Întrebarea seminarului: Care sunt obstacolele ce ne împiedică să realizăm viziunile identificate?

Finanțe și management	Cadrul legislativ	Mentalitatea colectivă deficitară	Cadrul Geo-Strategic	Resurse umane	Condiții nefavorabile mediului de afaceri
Surse de finanțare neidentificate pentru toate proiectele	Instabilitate legislativă	Neimplicarea populației în viața comunității	Resurse naturale insuficiente sau inexistente	Personal calificat insuficient în unele domenii	Capacitate scăzută de atragere a fondurilor
Venituri scăzute ale populației	Capacitate scăzută a populației de atragere a fondurilor	Informația insuficient diseminată în rândul populației și reticenta la schimbare	Riscul alunecărilor de teren	Natalitate în scădere	Terenuri din domeniul public insuficiente
Buget local insuficient	Statut juridic al terenurilor nereglementat din punct de vedere al proprietății	Neconservarea corespunzătoare a valorilor locale			Lipsa locurilor de muncă
	Birocrația excesivă în unele domenii	Atitudine civică necorespunzătoare			

3.3.6.3 Seminarul direcțiilor strategice

1. Direcția strategică: Construirea și susținerea mecanismului de atragere de fonduri

Obiective	Activități
Obținerea fondurilor pentru finanțări proiecte	- Identificarea fondurilor pentru proiecte - Identificarea tuturor resurselor materiale
Accesarea fondurilor	- Identificarea de metode de accesare a fondurilor

2. Direcția strategică: Modernizarea, reabilitarea și dezvoltarea infrastructurilor

Obiective	Activități
Extinderea rețelei existente de alimentare cu apă	- Identificarea tronsoanelor pentru extinderea rețelei de alimentare cu apă - Realizarea studiului de fezabilitate și a proiectului tehnic - Obținerea finanțării - Realizarea lucrărilor de extindere
Înființarea rețelei de canalizare menajera în comună	- Identificarea tronsoanelor pentru realizarea rețelei de canalizare la nivel de comună - Realizarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice - Obținerea finanțării - Realizarea lucrărilor de execuție
Reabilitarea drumurilor, podurilor și podețelor din comună	- Identificarea drumurilor din cadrul comunei și evaluarea stării acestora

	- Plan de reabilitare – studii de fezabilitate și proiecte tehnice - Obținerea finanțării - Realizare lucrări de reabilitare
Modernizarea și extinderea rețelei electrice existente și a iluminatului public în comună	- Evaluarea stării rețelelor electrice existente - Proiecte de extindere a rețelei de alimentare cu energie electrică - Modernizare și extindere rețea de iluminat public - Realizare studii de fezabilitate și proiecte tehnice - Obținere finanțare pentru proiectele propuse - Realizare lucrări de modernizare și extindere
Realizare lucrări de îmbunătățiri funciare	- Identificare zone cu alunecări de teren și inundații - Plan de stabilizare a terenurilor - Plan de regularizare a apelor - Studii de fezabilitate și proiecte tehnice - Obținere finanțări pentru lucrările propuse - Realizare lucrări de execuție

3. Direcția strategică: Dezvoltarea mediului de afaceri

Obiective	Activități
Dezvoltare sector I.M.M care să valorifice resursele locale	- Identificarea facilităților pentru înființarea de I.M.M.-uri - Demersuri pentru obținere de facilități din partea APL - Identificarea și sprijinirea potențialilor antreprenori - Organizarea de sesiuni de instruire și consilierea celor interesați - Facilitarea creării de locuri de muncă
Încurajarea și atragerea întreprinzătorilor în turism și agroturism	- Identificarea persoanelor interesate să investească în turism - Identificarea zonelor din comună cu potențial turistic - Identificarea gospodăriilor care pot practica agroturism - Instruirea întreprinzătorilor și a personalului - Identificarea facilităților pentru investitori și întreprinzător - Realizarea unui centru de consultanță - Atragerea turiștilor străini - Dezvoltarea zonei de agrement

4. Direcția strategică: Construirea, modernizarea și dotarea clădirilor publice

Obiective	Activități
Construire și reabilitare obiective de interes public	- Reabilitarea căminului din Călinești-Oaș - Realizare cămin cultural în - Înființare spații de joacă în toate școlile din comună - Renovarea și dotarea cu utilități a bisericilor

5. Direcția strategică: Stabilirea și realizarea obiectivelor sociale la nivelul comunității

Obiective	Activități
Identificarea problemelor sociale	- Identificarea cazurilor sociale și posibilitatea de sprijinire a acestora - Actualizarea bazei de date cu toate cazurile sociale

6. Direcția strategică: Cultivarea spiritului civic și implicarea cetățenilor

Obiective	Activități
Informarea și comunicarea permanentă cu cetățenii	- Realizarea de întâlniri periodice cu cetățenii și convocarea cetățenilor în ședințe, pentru informarea lor - Informarea cetățenilor prin anunțuri, panouri publicitare, fluturași

Implicarea comunității în activitățile comunei	- Stimularea și găsirea de modalităților pentru implicarea cetățenilor - Conștientizarea cetățenilor în gestionarea problemelor comunității - Identificarea acelor persoane care se oferă pentru a face voluntariat - Sprijinirea și mobilizarea cetățenilor privind disciplina financiară
--	---

7. Direcția strategică: Mediatizarea și promovarea comunei Călinești-Oaș

Obiective	Activități
Mediatizarea Comunei Călinești-Oaș	- Mediatizarea prin mijloace moderne (internet, actualizare pagina web a comunei Călinești-Oaș și pagină de Facebook) - Promovarea comunei prin intermediul pliantelor si a unor broșuri de prezentare și revista locală. - Promovarea obiectivelor specifice de interes turistic: - Promovarea valorilor cultural-artistice ale comunei Călinești-Oaș

8. Direcția strategică: Protecția mediului

Obiective	Activități
Reducerea poluării	- Elaborarea proiectului pentru reducerea poluării - Identificare sursă de finanțare - Curățarea văii Talna pe teritoriul comunei precum și a lacului Călinești-Oaș
Păstrarea curățeniei și întreținerea spațiilor verzi	- Achiziționare de coșuri stradale și tomberoane - Colectarea și sortarea deșeurilor - Amenajarea și crearea unor spații verzi în comună
Conștientizarea asupra importanței mediului în care trăiesc	- Educație ecologică - Informarea cetățenilor asupra problemelor de mediu

3.3.6.4 Seminarul implementării 2021 - 2027

1. Direcția strategică: Construirea și susținerea mecanismului de atragere de fonduri

Nr. crt.	Obiective	Activități		Pași de întreprins pentru realizarea activităților	Termene de implementare	Costuri (RON)		
						Surse Locale	Alte Surse	Total
1.	Înființare birou accesare fonduri interne și externe	Amenajare și dotare birou gestionare fonduri interne și externe		Identificare spațiu pentru birou Amenajare spațiu și dotare cu mobilier și echipamente IT&C Asigurare acces la Internet	2027	25.000	0	25.000
		Angajare de specialiști în domeniu		Publicare anunț angajare Organizare concurs Instruire personal	2025	5.000	0	5.000

2. Direcția strategică: Modernizarea, reabilitarea și dezvoltarea infrastructurilor

Nr. crt.	Obiective	Activități	Pași de întreprins pentru realizarea activităților	Termene de implementare	Costuri (RON)		
					Surse Proprii	Surse Externe	Total
1.	Infrastructura Drumuri de acces	Reabilitarea și modernizarea străzilor din localitatea Călinești-Oaș (D.A.L.I. realizat)	Contractare consultant Realizare documentații de finanțare; Obținere finanțare (SF cu privire la 16 străzi din comună)	2020	69543	0	69543
			Elaborare SF cu privire la 21 de străzi în Călinești-Oaș, 16 străzi în Lechința, 5 străzi în Pășunea Mare, 10 străzi în Coca	2021	70.000	0	70.000
		Extinderea rețelei de iluminat public, Proiect de modernizare și eficientizare iluminat public, localitatea Călinești-Oaș și localitățile aparținătoare	Organizare licitație pentru elaborare proiect tehnic și detalii de execuție și pentru execuție lucrări	2021	57691	0	57691

		Extindere iluminat public în localitatea Călinești-Oaș	Elaborare SF pentru extinderea cu 600 corpuri de iluminat	2021	57691	0	57691
--	--	--	---	------	-------	---	-------

3.3.6.6 Analiza factorilor de decizie

Factorul de decizie	Care sunt așteptările factorului de decizie?	Ce facem pentru a îndeplini așteptările factorului de decizie?	Ce se va întâmpla dacă așteptările acestuia nu sunt îndeplinite?	În ce mod ne influențează factorul de decizie?	Care sunt așteptările noastre față de factorul de decizie analizat?	Importanța lui pentru succesul proiectului 1 - puțin important 2 - important 3 - foarte important
Administrația Publică Locală APL	Realizarea Planului Strategic de Dezvoltare a localității	Respectarea strategiei elaborate Oferirea de informații periodice despre stadiul acțiunii Implicare activă	Solicitarea revizuirii strategiei elaborate Intervenție/participare la revizuirea strategiei Suspendarea sprijinului financiar până la soluționarea problemei	În mod esențial fără contribuția financiară a acesteia nu se pot îndeplini obiectivele	Transparență Sustținere financiară Cooperare	3

Agenți Economici	Promovarea imaginii firmei Accesarea de fonduri, finanțări O mai bună colaborare cu autoritățile	Informări despre proiecte, programe de finanțare Cooperare în realizarea proiectelor publicitate	Nu va participa din punct de vedere financiar Nu se va implica Va pune în pericol realizarea unuia/mai multor proiecte	Contribuția financiară a acestora influențează amploarea acțiunilor Neimplicarea acestui factor de decizie poate duce la pierderea mai multor proiecte	Cooperare Să își folosească resursele în sprijinul realizării obiectivelor	3
Biserica	O bună conviețuire a oamenilor	Solicitarea sprijinului ori de câte ori e necesar Implicare activă	Nu ne va ajuta în dezvoltarea spiritului civic al cetățeanului	La nivelul mentalității grupului țintă	O bună implicare în viața comunității	3
Instituții de învățământ	Să promoveze și să educe tinerii în spiritul competiției și al implicării în viața societății civile	Comunicare și informare permanentă	Generația tânără neimplicată	Implicarea acestui factor conduce la reușită	Implicare activă în dezvoltarea imaginii comunei Conștientizarea și implicarea directă a tinerilor, beneficiari direcți ai	3

					dezvoltării durabile	
Mass Media	Să se realizeze o campanie transparentă, amplă și realistă, pe termen lung cu rezultate cuantificabile	Ne îndeplinim strategia mediatizând fiecare acțiune pe care o desfășurăm Facem publice planurile strategice Dovedim transparență	Riscul unei imagini deformată a procesului de dezvoltare durabilă Neimplicare activă a grupurilor țintă, datorată lipsei comunicării.	În mod esențial deoarece el este cel care influențează în modul cel mai sigur și amplu grupul țintă	O colaborare fructuoasă	3
Consiliul Județean Satu Mare	Dezvoltarea durabilă a zonei	Implicare Informare Consultare permanentă Solicitarea sprijinului pentru proiecte locale Cerere permanentă în mediatizarea zonei	Întârzieri în realizarea unor proiecte Depășirea termenului propus în realizarea obiectivelor	Direct	Acordare de avize, aprobări Implicare financiară Lobby pe lângă celelalte instituții	3
Instituția Prefectului Satu Mare	Dezvoltarea durabilă a zonei	Consultare și informare permanentă	Suținere insuficientă	Indirect	Suținerea și promovarea zonei	2

Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Ocuparea forței de muncă	Informare Consultare Accesare fonduri	Îngreunarea procesului de ocupare a forței de muncă disponibile	Indirect	Transparență; Furnizare de informații	2
Direcția de Muncă și Solidaritate Socială și a Familiei	Extinderea și susținerea permanentă a serviciilor sociale	Promovare proiecte de interes social	Neimplicare	Direct	Sprijin Cooperare	2
Direcția Județeană de Cultură	Organizarea manifestărilor și evenimentelor culturale	Respectarea planului strategic elaborat Implicare activă	Neimplicare	Indirect	Sprijin Colaborare	2
Apele Romane	Îndeplinirea standardelor de mediu	Colaborare Implicare	Va pune în pericol realizarea unor proiecte .	Indirect	Colaborare Implicare în rezolvarea problemelor	2
Eon Gaz	Sprijin în implementarea programelor finanțate	Colaborare Implicare	Neimplicare	Direct	Colaborare Implicare în rezolvarea problemelor	2
AFIR Satu Mare	Monitorizarea și susținerea proiectelor promovate de către Comuna Călinești-Oaș	Informare Colaborare Implicare	Nefinanțarea proiectelor înaintate spre finanțare	Direct	Sprijin Cooperare	3

ADR Nord Vest	Monitorizarea și susținerea proiectelor promovate de către	Informare Colaborare Implicare Finanțare	Nefinanțarea proiectelor înaintate spre finanțare	Direct	Sprijin Cooperare	3
---------------	--	---	---	--------	----------------------	---

CAPITOLUL IV

PARTENERIAT

4.1 Parteneriate existente

Primăria Călinești-Oaș face parte, la momentul elaborării Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică, din mai multe asociații de dezvoltare intercomunitară sau asociații de comune cu scopul de a facilita dezvoltarea infrastructurilor și a serviciilor conexe. Dintre aceste parteneriate, amintim calitatea de membru a comunei Călinești-Oaș în Asociația Comunelor din România, în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ADI Județ Satu Mare (constituită cu scopul de a gestiona problemele cu privire la dezvoltarea infrastructurilor edilitare), membru în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Someș-Tur, Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Axa Satu Mare, precum și în GAL Țara Oașului.

4.2 Oportunități noi de parteneriat

Primăria Călinești-Oaș este foarte interesată de oportunități de colaborare cu Asociații interne/internaționale de Schimburi de Experiență Culturale, Economice și Agricole precum și de Parteneriate de Cooperare privind înființarea de Cooperative Agricole.

Primăria Călinești-Oaș prezintă o atitudine deschisă și cooperantă pentru identificarea de oportunități de parteneriat cu diverse organizații pentru realizarea unor proiecte comune, în vederea îmbunătățirii comunicării cu cetățenii comunei, a identificării unor surse de finanțare pentru proiecte comune de infrastructură, a organizării unor evenimente de interes local, precum și de creare a mijloacelor de dezvoltare comunitară, de valorificare și de promovare a potențialului turistic ridicat al comunei.

Realizarea unor proiecte de infrastructură este posibilă prin asocierea cu comune învecinate, în vederea înființării unor Asociații de Dezvoltare Intercomunitară, pentru realizarea în comun a unor proiecte de infrastructură, cum ar fi: rețele de alimentare cu apă, rețele de canalizare, rețele de alimentare cu gaze naturale sau drumuri de legătură între localități ale comunelor din asociație.

De asemenea, pentru realizarea unor evenimente de interes local și a creșterii gradului de implicare a administrației în relația cu cetățenii pot fi realizate parteneriate cu diverse ONG-uri care să sprijine administrația locală în demersurile ei de apropiere de cetățean și de dezvoltare a spiritului civic al cetățenilor.

Primăria comunei Călinești-Oaș este, de asemenea, disponibilă să realizeze o serie de parteneriate public private pentru dezvoltarea mediului de afaceri local.

CAPITOLUL V

ANALIZA DOCUMENTELOR PROGRAMATICE

Pentru a putea accesa finanțările din fondurile europene, Ministerul Fondurilor Europene propune a serie de programe operaționale pentru viitorul Cadru Financiar Multianual. Aceste programe operaționale pentru perioada 2021 – 2027 au fost consolidate în urma colaborării inter-instituționale, negocierii informale cu reprezentanții Comisiei Europene dar și prin consultarea unor parteneri socio-economici relevanți.

Programele operaționale propuse pentru perioada 2021-2027 sunt:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
- Programul Operațional Transport
- Programul Operațional Educație și Ocupare
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
- Programul Operațional Sănătate
- Programul Operațional Regional
- Programul Operațional Asistență Tehnică
- Programul Operațional Tranziție Justă

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare

Viziune: creșterea competitivității societății în contextul schimbărilor tehnologice și crearea de noi oportunități de dezvoltare pentru mediul de afaceri și sistemul public.

Obiectivul general: Reducerea disparităților între România și alte state membre ale Uniunii Europene, dar și între regiunile țării.

Obiective specifice: Îmbunătățirea capacității de cercetare dezvoltare și inovare

(CDI), adoptarea tehnologiilor avansate, îmbunătățirea conectivității digitale, dezvoltarea competențelor.

Priorități de investiții:

- Integrarea CDI național în sistemul european și internațional;
- Dezvoltarea capacității CDI a institutelor de învățământ superior;
- Dezvoltarea capacității CDI a întreprinderilor mari;
- Crearea de infrastructura CDI, inclusiv transfer tehnologic;
- Digitalizare în cultură;
- Digitalizare în educație;
- Digitalizare în administrația publică.

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă

Viziune: Implementarea unei coeziuni sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și utilizarea eficientă a resurselor naturale.

Corelarea cu documentele strategice elaborate la nivel național:

- Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României;
- Planul Național Integrat de Energie și Schimbări Climatice (PNIESC);
- Master Planul Județean;
- Planurile de Management ale Bazinelor Hidrografice;
- Directiva privind epurarea apelor uzate;
- Planul Național de Gestionare a Deșeurilor – adoptate prin HG 942/20.12.2017;
- Directiva 92/43 din 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a faunei și florei sălbatice;
- Directiva 79/409 din 1979 amendată în 2009 prin Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice, urmând a fi

continuată prin elaborarea Planurilor de Management pentru Rețeaua Natura 2000;

- Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România – HG 683/2015;
- Planul de management a riscului de inundații (PMRI);
- Planul de management al secetei conform Directivei Cadru UE a Apei 2000/60 CE;
- Master Planul pentru protecția și refacerea zonei costiere – Directiva 2008/56/CE;
- Strategia de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru situații de urgență 2016 – 2025.

Obiectivul general: Îmbunătățirea calității vieții populației și îmbunătățirea standardelor de mediu precum și îndeplinirea obligațiilor rezultate din directivele europene,

conform obiectivului 2 O Europă mai verde. De asemenea, se urmărește atingerea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice, protecției mediului și managementului riscurilor precum și reducerea decalajului comparativ cu celelalte state membre UE în materie de infrastructura de mediu.

Obiective specifice:

- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele de stocare;
- Promovarea managementului durabil al apei;
- Promovarea tranziției către o economie circulară;
- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi și reducerea poluării;
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor;

Priorități de investiții:

- Îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari;
- Sisteme inteligente de energie și soluții de stocare;
- Investiții privind apele și apele uzate;
- Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea tranziției către economia circulară;
- Conservarea biodiversității;
- Îmbunătățirea monitorizării calității aerului;
- Investigarea siturilor contaminate, evaluarea riscurilor asupra mediului și remedierea siturilor;
- Managementul inundațiilor și a secetei;
- Combaterea eroziunii costiere;
- Dezvoltarea sistemului de management al riscurilor;

Programul Operațional Transport

Viziune: Extinderea infrastructurii de transport pe teritoriul României în vederea unei conectivități sporite atât pe plan intern cât și extern.

Corelarea cu documente strategice la nivel național:

- Master Planul General de Transport al României;
- Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport 2020-2030;
- Strategia de transport intermodal în România 2020;
- Strategia națională de siguranță rutieră;
- Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD);
- Strategia privind Cadrul național de politică pentru dezvoltarea pieței în ceea ce privește combustibilii alternativi în sectorul transporturilor și pentru instalarea infrastructurii relevante în România;
- Planurile de Mobilitate Urbane Durabile;

- Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României;

Obiectivul general: Sprijinirea dezvoltării infrastructurii și serviciilor de mobilitate a persoanelor și mărfurilor pentru recuperarea decalajelor dintre regiunile țării cât și față de celelalte state membre ale Uniunii.

Obiective specifice:

- Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă la schimbările climatice, inteligentă și sigură;
- Dezvoltarea mobilității naționale, regionale și locale durabile și a mobilității transfrontaliere;
- Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă;
- Priorități de investiții:
- Dezvoltarea rețelei TEN-T;
- Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială;
- Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe cale ferată;
- Îmbunătățirea mobilității naționale prin creșterea capacității de transport pe calea ferată;
- Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată;
- Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal;
- Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor;
- Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua de transport;
- Asistența tehnică;

Programul Operațional Educație și Ocupare

Viziune: Valorificarea potențialului uman prin îmbunătățirea sistemelor de educație și

formare pentru piața muncii și dobândirea competențelor digitale și antreprenoriale printr-un

mediu stimulat de învățare pe tot parcursul vieții. În domeniul ocupării viziunea este de a

dezvolta sustenabil și bazată pe inovare socială, piața muncii din România.

Corelarea cu alte documente strategice la nivel național:

- Documentul programatic România Educată – viziune și strategie 2018-2030;
- Agenda pentru competențe România 2025;
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (SNOFM) 2021-2027;
- Recomandările Raportului de cercetare: Previziuni și anticipări în vederea identificării și prioritizării nevoilor de dezvoltare pentru perioada 2021-2028 prin evaluarea nivelului de convergență;
- Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă;

Obiectivul general: Creerea unui sistem de educație pliabil pe piața muncii, un sistem stimulat de învățare continuă.

Obiective specifice:

- Prevenirea abandonului școlar timpuriu;
- Îmbunătățirea infrastructurii și calității în sistemul de învățământ;
- Integrarea tinerilor pe piața muncii;
- Asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile vulnerabile;
- Dezvoltarea culturii antreprenoriale și sprijinirea economiei sociale;
- Dezvoltarea dialogului social și a mecanismelor de anticipare a competențelor;
- Asigurarea unui mediu de lucru sănătos și promovarea îmbătrânirii active;

Priorități de investiții:

- Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii;
- Prevenirea abandonului școlar și îmbunătățirea accesului la educație și formare pentru grupurile dezavantajate;
- Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru adaptarea la piața muncii și la procesul tehnologic;
- Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic;
- Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți;
- Antreprenoriat și economie socială;
- Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii;
- Consolidarea participării populației în procesul de învățare continuă pentru facilitarea tranziției și a mobilității pe piața muncii;
- Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului programului;

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială

Viziune: Susținerea grupurilor vulnerabile din mediul rural, în principal, dar și urban prin reducerea fenomenului sărăciei și excluderii sociale.

Corelarea cu alte domente strategice la nivel național:

- Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei;
- Strategia națională privind ocuparea forței de muncă;
- Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome;
- Strategia Națională – O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități;
- Strategia națională a locuirii;
- Strategia națională în domeniul politicii de tineret;

- Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2018-2022;
- Strategia națională de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020-2024;
- Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice;

Obiectivul general: Sprijinirea incluziunii sociale a persoanelor vulnerabile, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vizată.

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea accesului la piața muncii pentru toate persoanele, în special tineri, șomeri de lungă durată și persoane inactive;
- Promovarea participării femeilor la piața muncii, a unui echilibru mai bun între viața profesională și cea privată;
- Promovarea adaptării lucrătorilor, a întreprinderilor și antreprenorilor la schimbare;
- Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate favorabile incluziunii;
- Favorizarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse și participarea activă precum și îmbunătățirea capacității de inserție pe piața muncii;
- Integrarea socio-economică a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii;
- Creșterea accesului egal și în timp util la serviciile de protecție socială;
- Promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială;

Priorități de investiții:

- Dezvoltarea Locală plasată sub responsabilitatea comunității;
- Protejarea dreptului la demnitate socială;
- Sprijinirea comunităților rurale fără acces la servicii sociale;
- Reducerea disparităților dintre copiii cu risc de sărăcie și ceilalți copii;
- Servicii de suport pentru persoane vârstnice;
- Sprijin pentru persoanele cu dizabilități;
- Servicii sociale și de suport pentru grupurile vulnerabile;
- Ajutorarea persoanelor defavorizate.

Programul Operațional Sănătate

Viziune: O societate în care oamenii au acces la servicii medicale de prevenție, urgență, curative și reabilitare de calitate.

Corelarea cu alte documente strategice la nivel național:

- Strategia Națională de Paliativ (SNP);
- Planul Național de Cancer (PNC);
- Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCDI);
- Strategia Națională de Competitivitate (SNC);
- Strategia Națională de Incluziune Socială 2021 – 2027 (SNIC);
- Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă (SNDD);

Obiectivul general: Îmbunătățirea accesibilității, eficacității și rezilienței sistemul de sănătate.

Obiective specifice:

- Dezvoltarea eficacității serviciilor medicale de urgență;
- Creșterea accesului la servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu;

- Creșterea eficacității serviciilor de reabilitare, serviciilor de îngrijire paliativă și a celor pe termen lung;
- Dezvoltarea prin investiții a infrastructurii și serviciilor medicale;
- Creșterea gradului de utilizare a metodelor moderne și inovative de investigație, intervenție și tratament;

Priorități de investiții:

- Infrastructura spitalelor regionale și a celor cu impact teritorial major;
- Serviciile de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu;
- Serviciile de reabilitare, paliative și îngrijiri pe termen lung;
- Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii;
- Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical;
- Digitalizarea sistemului medical;
- Promovarea metodelor moderne de investigare, intervenție și tratament.

Programul Operațional Asistență Tehnică

Viziune: Creșterea capacității administrative în instituțiile implicate în managementul programelor finanțate din fonduri europene și la nivelul beneficiarilor.

Corelarea cu alte documente strategice la nivel național:

- Planul pentru consolidarea capacității administrative

Obiectivul general: Asigurarea utilizării și administrării eficiente a fondurilor europene prin sprijinirea programării, monitorizării, controlului, auditului și evaluării cu privire la prioritățile UE.

Priorități de investiții:

- Asigurarea funcționării sistemului de coordonare și control al fondurilor FEDR, FC, FSE+;
- Asigurarea transparenței fondurilor FEDR, FC, FSE+;
- Îmbunătățirea capacității de gestionare și implementare a fondurilor FEDR, FC, FSE+.

Programul Operațional Tranziție Justă

Viziune: Tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic prin diversificare și susținerea locurilor de muncă.

Corelarea cu alte documente strategice la nivel național:

- Planul Național Integrat de Energie și Schimbări Climatice (PNIESC);
- Strategia națională și strategiile regionale de specializare inteligentă;

Obiectivul general: Sprijinirea teritoriilor afectate de traziția către neutralitatea economică și evitarea adâncirii disparităților regionale;

Obiective specifice: Sprijinirea exclusivă a activităților ce permite regiunilor și cetățenilor să abordeze impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic.

Priorități de investiții:

- Dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetării, inovării și digitalizării;
- Investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii zero;

- Reducerea poluării și consolidarea economiei circulare;
- Creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă;

Programul Operațional Regional Nord-Vest

Viziune: Dezvoltarea durabilă și echilibrată a regiunii.

Obiectivul general: Stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate a regiunii Sud Muntenia care să conducă la îmbunătățirea calității vieții comunităților locale prin sprijinirea capacității de inovare și digitalizare a economiei regionale, dezvoltarea sustenabilă a infrastructurii și a serviciilor și valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

Obiective specifice:

- Stimularea dezvoltării inteligente și durabile bazată pe inovare, digitalizare și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial;
- Creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării serviciilor publice;
- Stimularea tranziției regiunii către o economie cu emisii zero prin creșterea eficienței energetice, îmbunătățirea protecției mediului și creșterea mobilității urbane;
- Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane la rețeaua TEN-T;
- Creșterea accesului la servicii de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții;
- Creșterea atractivității regiunii;
- Creșterea capacității administrative;

Priorități de investiții:

- Susținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local;

- Securitate cibernetică, interoperabilitate pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local;
- Creșterea eficienței energetice bazate pe combustibili alternativi;
- Investiții în clădirile publice în vederea asigurării eficienței energetice;
- Reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/ abandonate;
- Modernizarea/ extinderea spațiilor verzi existente;
- Achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerul ambiental;
- Investiții în rețeaua de drumuri județene;
- Investiții în infrastructura pentru nivel antreprenșcolar și preșcolar, învățământ primar,
- secundar, terțiar, inclusiv învățământ special;
- Investiții în infrastructura școlilor și centrelor de educație și formare profesională.

Având în vedere faptul că Comuna Călinești-Oaș se poziționează în zona rurală trebuie menționată Politica Agricolă Comună (PAC) care reunește fondurile destinate dezvoltării agriculturii și dezvoltării rurale, respectiv Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

Astfel se va crea un Plan Național Strategic care va susține dinamizarea rurală și agricultura prin:

- Protecția mediului;
- Asigurarea unui venit echitabil fermierilor;
- Restabilirea echilibrului de putere în lanțul alimentar;
- Combaterea schimbărilor climatice;
- Reînnoirea generațională;
- Dezvoltarea zonelor rurale.

De asemenea, o altă posibilitate pentru finanțarea necesităților identificate la nivelul comunei Călinești-Oaș este accesarea investițiilor ce vor fi finanțate prin Planului Național de Redresare și Reziliență.

Prin oportunitățile de redresare și reziliență ale Uniunii Europene, din instrumental „Următoarea Generație UE” (NextGenerationEU), România a conturat planul său de reforme.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu Obiectivul general al MRR, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, Art.4.

Astfel, obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țăintelor în materie de reforme și investiții și modernizare pentru cele 29,2 miliarde euro PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament.

I. Tranziția verde

1. Sistemul de management al apei
2. Împădurim România și protejăm biodiversitatea
3. Managementul deșeurilor
4. Transport sustenabil
5. Fondul pentru Valul renovării

6. Energie

II. Transformare digitală

1. Cloud guvernamental și sisteme publice digitale

III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

1. Reforme fiscale și reforma sistemului de pensii
2. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

IV. Coeziune socială și teritorială

1. Fondul local pentru tranziție verde și digitală
2. Turism și cultură
3. Sănătate

V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională

1. Reforme sociale
2. Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali

VI. Politici pentru noua generație

1. România Educată

O altă posibilitate de finanțare a necesităților comunei o constituie programele naționale gestionate de către Administrația Fondului pentru Mediu, de exemplu: spații verzi, împăduriri, alimentare cu apă și canalizare, gestionarea deșeurilor, eficiență energetică în școli și clădiri publice, iluminatul public, transportul public nepoluant, conștientizarea publicului privind gestionarea deșeurilor.

De asemenea, în decursul anilor au fost și vor mai fi programe de finanțare gestionate de la Bugetul de Stat prin diferite ministere sau prin Compania Națională de Investiții.

CAPITOLUL VI

ABREVIERI. GLOSAR TERMENI

APL	- Administrația Publică Locală
CL	- Consiliul Local
CO	- Comitetul Organizațional
OUG	- Ordonanța de Urgență a Guvernului României
HG	- Hotărâre de Guvern
HCL	- Hotărâre a Consiliului Local
CDSE	- Comitetul de Dezvoltare Strategică Socio-Economică
DC	- Drum Comunal
DJ	- Drum Județean
DN	- Drum Național
PND	- Planul Național de Dezvoltare 2021 – 2027
CSNR	- Cadrul Strategic Național de Referință 2021 – 2027
PNDR	- Programul Național pentru Dezvoltare Rurală
PNRR	- Planul Național de Redresare și Reziliență
FEADR	- Fondul European pentru Agricultură Dezvoltare Rurală
FEP	- Fondul European pentru Pescuit
FSE	- Fondul Social European
FEDR	- Fondul European de Dezvoltare Regională
SAPARD	- Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development: a fost unul din trei instrumente ale Uniunii Europene, pentru a sprijini pregătirile de aderare ale țărilor din Europa Centrală și în din Europa de Est. Acest program s-a concentrat în mod special pe domeniul agriculturii.
ISPA	- Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-Aderare
PHARE	- Pologne et Hongrie - Aide à Restructuration Economique: a fost un program lansat de Comunitatea Europeană în 1990, având ca destinație Polonia și

Ungaria. Ulterior el s-a extins și la celelalte state din Europa Centrală și de Est candidate la aderarea la UE, devenind principalul instrument de asistență financiară și tehnică oferit de UE pentru restructurarea economiilor acestor țări și crearea infrastructurii necesare aderării la Uniunea Europeană.

APIA	- Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
APDRP	- Agenția pentru Plăți Dezvoltare Rurală și Pescuit transformată în AFIR
AFIR	- Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
CRFIR	- Centrul Regional pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
OJFIR	- Oficiul Județean pentru Finanțarea Investițiilor Rurale
IMM	- Intreprinderi Mici și Mijlocii
ONG	- Organizație Non-Guvernamentală
SF	- Studiu de fezabilitate
PT	- Proiect Tehnic
PUG	- Plan Urbanistic General
PUZ	- Plan Urbanistic Zonal
PUD	- Plan Urbanistic de Detaliu
CU	- Certificat de Urbanism
AC	- Autorizație de Construcție
PSI	- Prevenirea și Stingerea Incendiilor
SWOT	- Puncte tari, Puncte Slabe, Oportunități și Amenințări
Măsura	- mijlocul prin care se implementează o prioritate, asigurând cadrul co-finanțării proiectelor. Unei măsuri i se alocă o contribuție din partea Comunității Europene și a României precum și un set de obiective specifice (prezentate în Fișa tehnică a măsurii).
Submăsura	- reprezintă componenta unei măsuri care are la rândul ei obiective specifice; precizează clar detaliile specifice fiecărui tip de investiție în parte.

Spațiul rural	- reprezintă spațiul administrativ din România definit conform legislației naționale în vigoare.
Criterii de eligibilitate	- condiții obligatorii care trebuie să fie îndeplinite de către potențialul beneficiar la întocmirea proiectului pentru a putea fi selectat în vederea acordării fondurilor nerambursabile europene. Criteriile de eligibilitate generale ale măsurii și cele specifice ale submăsurilor sunt menționate în Fișa tehnică disponibilă ca Anexă la Ghidul Solicitantului.
Cheltuieli eligibile	- cheltuieli care pot fi co-finanțate prin programele europene de finanțare cum ar fi FEP. Pentru a fi considerate eligibile în contextul proiectului, cheltuielile trebuie să îndeplinească următoarele condiții: · să fie necesare pentru desfășurarea proiectului, să fie prevăzute în cadrul contractului de finanțare și să fie în conformitate cu principiile unui management financiar solid; · să fie efectiv realizate pe perioada execuției proiectului și să respecte prevederile din Contractul de finanțare, cu excepția studiilor de fezabilitate și a studiilor conexe (studii tehnice, economice, plan de afaceri, avize, autorizații, acorduri, taxe legale aferente acestora) a căror cheltuială poate fi făcută înainte de semnarea contractului de finanțare dar după emiterea Deciziei Comisiei Europene prin care se va acorda managementul fondurilor pentru România. · să figureze în registrele contabile ale beneficiarului, să fie identificabile și verificabile și să fie susținute de originalele actelor de plată justificative.
Beneficiar	- persoană juridică/persoană fizică autorizată care a realizat un proiect de investiții și care a încheiat un

	contract de finanțare cu AFIR pentru accesarea fondurilor europene
Potențial beneficiar	- persoană juridică/persoană fizică autorizată care este eligibilă (care îndeplinește toate condițiile impuse prin FEADR) pentru accesarea fondurilor europene, dar care nu a încheiat încă un contract de finanțare cu AFIR
Contribuția publică	- fonduri nerambursabile alocate beneficiarilor Programului după contractarea proiectului și după realizarea primelor investiții; este asigurată prin contribuția Uniunii Europene (75%) și a Guvernului României (25%) și acoperă 50% din valoarea totală eligibilă a proiectului (se pot aplica și alte proporții).
Contribuția privată	- o sumă de bani care reprezintă implicarea financiară obligatorie a persoanei care solicită fonduri nerambursabile și pe care trebuie să o utilizeze în vederea realizării propriului proiect de investiții. Contribuția privată reprezintă un anumit procent din valoarea eligibilă a proiectului de investiții, variabil în funcție de categoria de beneficiari eligibili și de tipul investiției propuse spre finanțare.
Valoarea eligibilă a proiectului	- reprezintă suma cheltuielilor pentru bunuri, servicii și/sau lucrări care se încadrează în Lista cheltuielilor eligibile precizată în Ghidul Solicitantului și care pot fi decontate prin fonduri europene; procentul de cofinanțare publică și privată se calculează prin raportare la valoarea eligibilă a proiectului.
Valoarea neeligibilă a proiectului	- reprezintă suma cheltuielilor pentru bunuri, servicii și/sau lucrări care sunt încadrate în Lista cheltuielilor neeligibile precizată în Ghidul Solicitantului și, ca atare, nu pot fi decontate din fonduri europene; cheltuielile neeligibile nu vor fi luate în calcul pentru stabilirea

procentului de cofinanțare publică; cheltuielile neeligibile vor fi suportate financiar integral de către beneficiarul proiectului.

Valoarea - suma cheltuielilor eligibile și neeligibile pentru bunuri,
totală a servicii și/sau lucrări.
proiectului

ANEXE: FOTOGRAFII DIN CĂLINEȘTI-OAȘ ȘI DIN LOCALITĂȚILE APARTINĂTOARE:

Ștrand privat

Biserică din Lechința

Sediul Primăriei din Calinești-Oaș

Valea Talna

Biserică din Pășunea Mare

Mănăstirea Portărița – Călinești-Oaș

Barajul de la Calinești-Oaș (clădire tehnică)

Restaurant-zonă de agrement în Călinești-Oaș